

ציוקים מדבש

רעיונות נפלאים, חידושים, חיצוקים, התעוררות, וסיפורים מדהימים

מתוכן הדברים הנאמרים בפני חברים מקשיבים, בשיעור בבית ויזנין
אשר חנני אלקים, זעורא דמן חבריא,
הלל באאמו"ר זרח"ג ר' משה גדליה רטוהיימר שליט"א

פרשת תצוה תשפ"ד

צעקת הדל תקשיב ותושיע.

חיבת הקודש - הוא היוצר - ודבקותו בו,
הלא הוא בניו וחייו וממונו וביתר שאת.
לבוא לידי אור גדול שתהא שלהבת עולה
מאליה באהבה ובהתלהבות גדול.

שבע יפול צדיק וקם.

אך טוב וחסד ירדפוני.

מלך - בסלע, משתוקא - בתרין
פרשת תצוה תשפ"ד

להשתתפות בהוצאות הרבות ולהקדשות והנצחות

ניתן להתקשר ל- 050-4161580

צעקת הדל תקשיב ותושיע

הרבי המתוק של כלל ישראל, הלוא הוא רבי מייילעך שליט"א, אשר באוזני שמעתי השבוע מפום מרן אדמו"ר שליט"א מויזניץ, -עת ביקשו שיבוא למלא את מקומו לשמח את נכדו החתן ביום חתונתו, אחר שנבצר ממנו להשתתף בחתונה עקב האבלות על אחרות הרבנית מסיקווער ע"ה- על גודל הזכות שיש לו אשר הוא זוכה לשמח ולחזק ליבות רבבות אלפי ישראל ולרום רוחם אל אבינו שבשמים, בכל מקום אשר הוא מגיע, לאשר הוא מטריח עצמו ממקום למקום להשביע נפשות שוקקות וצמאות לשמוע את דבר ה', מביא השבוע בבאר המים החיים אשר לו-

א) והדל לא ימעיט מערך תפילתו

בפרשתו, וְאַתָּה תִּצְנֶנּוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (כו ט), פירש הרה"ק ה'דברי שמואל' ז"לע בדרך רמז, כי הנה תיבת 'תצוה' נוטריקון 'צעקת הדל תקשיב ותושיע'. ומרמז על מה שאמרו חז"ל (כתובות עז: אבות דר"נ פ"ט מ"ב) 'כ"ד מיני מוכי שחין הן, ונפשו של משה נמוכה מכולן', כלומר, אף לגודל מדרגתו של משה הרגיש עצמו נמוך מכל אלו מוכי השחין, כי 'האיש משה עניו מאד מכל אדם אשר על פני האדמה'. ואעפ"כ לא נמנע מלהתפלל אל ה' מחמת הרגשת שפלותו, אלא אדרבה, כל אימת שהוצרכו לתפילתו היה מתחזק לעמוד בתפילה אל בוראו, עד שביקש אחר חטא העגל ו'אם אין מחני נא מספרך אשר כתבת'. ולא רק בתפילה שהיא לצרכי רבים, אלא אף לצורך היחיד, אצל מרים אחותו, נעמד משה רבינו והתפלל 'א-ל נא רפא נא לה'.

וזהו אומרו, ואתה תצוה את בני ישראל, כל איש מבני ישראל, ידע שאף מתוך שפלות מצבו, אביו שבשמים חפץ לשמוע בקול תפילתו, ולא יאמר, דל אנכי מן המצוות, כי ואתה תצוה - צעקת הדל תקשיב ותושיע.

ב) ולואי שיתפלל כל היום כולו

ובגן העדן התחתון של הבאר ממנו ישתו העדרים הוא מוסיף עלה- ומעניין לעניין באותו עניין, ידוע מה שכתב הרמב"ם (ריש הלכות תפילה) וז"ל, מלות עשה להתפלל בכל יום שנאמר 'ועבדתם את ה' אלוהיכם', מפי השמועה למדו שעבודה זו היא תפילה שנאמר 'ולעבדו בכל לבבכם', אמרו חכמים 'אוי זו היא עבודה שכלב זו

תפילה'. וכבר עמדו מפרשי הרמב"ם ונושאי כליו לבאר מניין לו להרמב"ם שיש מצות עשה להתפלל בכל יום, שאף שנלמד מהכתוב שצריך להתפלל אך לא נזכר פעם בכמה זמן צריך להיות 'עבודה' זו.

וביאר המב"ט בספרו 'קרית ספר', שהרמב"ם למד זאת מהאמור בסוף הפסוק שם 'וברך את לחמך', וכמו שאכילה היא צורך דבר יום ביומו, כך גם תפילה צריכה להיות מדאורייתא אחת ליום. ועפ"ז יתפרש בדרך צחות מה דאיתא בגמ' (ברכות כ"א.) 'ורבי יוחנן אמר ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו', שמאחר שאוכל כל היום אם כן בדין שגם יתפלל כל היום... ע"כ מבאר הפרשה

ג) צעקה אשר היא עצמה 'דלה'

ובספר שיח שרפי קודש מביא נושמתני זאת רבות ממורי הגר"מ זילברברג שליט"א] שמעתי נכס לדיק אחד ולויני זוכר שמו הק' "לעקת הדל" תקשיב ותושיע, לעקת הדל פי' לאם ארימע גישריי היינו שאפילו הלעקה גופא היא זללות, שאינה כמו שארץ להיות לעפ"כ תקשיב ותושיע: ואני אמרתי בעניי לפרש בזה הטעם למה נוסח ויד'ניץ כופלין תיבות אלו ואומרים פעמיים 'צעקת הדל' כדי לכלול ב' הפירושים גם יחד, הן שדלוננו מאד אשר ע"כ צעקתנו היא צעקת הדל, והן שגם הצעקה עצמה היא דלה כי היא קול ענות חלושה היא ללא כוונת הלב והתעוררות לעזוק מעומקא דליבא על שפלותנו ודלותנו, ואעפ"כ אתה אבינו אב הרחמן ברוב רחמך וחסדיך תקשיב ותושיע אותנו, ובזה מי ידמה לך ומי ישווה לך.

זו לזכות להשתעשע בהיכל המלך
הקדוש ברוך הוא

והנמשל מובן, אחר שאנו בני ישראל נלחזים ונסבכים כל השנה כולה בעוונות ופשעים, ונתרחקנו מהיכל המלך, ועתה בראש השנה אין לך אחד מישראל שאינו שצ בתשובה ותפילה ותחנונים. אמנם דאג לבס בקרבס, ומגור מסביב, פן ואולי שכחנו לשון המלך, כיון שכל השנה כולה לא דיברנו עם המלך כמו עתה, אזי ענה בין הבנים לתקוע בשופר קול פשוט לעורר רחמנותו ית' לזכות להשתעשע בהיכל המלך הקדוש ברוך הוא פנימה.

ואני בעניי אמרתי שבאמת בנמשל המצב עוד יותר קשה מאשר במשל, שכן בעוד במשל בן המלך יודע מה הוא צועק ומה הוא רוצה, אלא שאינו יכול להסביר זאת למלך, אולם בנמשל הרי שלא רק אחרים אינם יכולים להבין את צעקתנו, אלא גם אנו עצמנו איננו מבינים מה אנו צועקים ועל מה, ומה אנו צריכים מאבינו, ומה אנו רוצים, ומה היא טובתנו באמת, ואין אתנו יודע עד מה, רק אבינו שבשמים לבדו, הבוחן כליות ולב הוא שומע את נהמת הנשמה, ומה שמעיק עליה.

ובמ"ש בספה"ק מראה יחזקאל על ראש השנה -
כמו רחמי האב על בנו, האט כשויפ
בחבורות גדולות ויש לו עסקים רבים,
מ"מ כשמוצ את קולו בנו הנצר האב
הוא ש בחוץ וברחוב נפסל ונכפל באבן
וצוק קול פשוט על מכאוביו אצפ"י
שאינו צועק לאביו אצפ"י כשאביו שומע
קולו בנו יכארו רחמיו וקוצ כל
המסכים ומניח כל הצסקים ויוצא לחוץ
לפיים את בנו, כ"כ אנחנו היום כשאנו תוקעין
בשופר קול פשוט אזי הקדוש ברוך הוא זוכר לנו
עקידתו של יצחק ואת השבועה שנסבע לאברהם
לבינו ואותו הקול בוקע כל המסכים יותר מכל

וע"ד שפירשתי בס"ד מה שאנו אומרים בברכת שופרות בראש השנה 'כי אתה שומע קול שופר, ומאזין תרועה ואין דומה לך, עפ"י המשל הידוע אשר בספ"ק אור המאיר מביאה מהמגיד ממעזריטש ז"ע שאמר טעם במצוות תקיעת שופר - שמעתי מהמגיד זללה"ה משל נאה לפני התקיעות, *למלך פניו ידיו למרחקים למדינה אחרת, ונשתהו עט ימים וימים, נתארשו מצל פתח אביהם ודאג לבט בקרבט ליתן צרות לנפשט באינה אופן נאות להט להשיבט אל מנוחתט ומדינתט, אער היה עט אהלמ מתחלה בחצר המלך פנימה, ולשתעשע בתצנוט אביהט, כראות פני אלמקט אער טוב לבט אז מצתה, והתחילו לעלות דיבורים על רחמנות אל המלך, אולי יכארו רחמיו להשיבט אליו.*

ויהי כאשר שבו ונתקרבו לחצר המלך, ויראו את פני אביהם והנה איננו כתמוץ פשוט ומימים ימימה טרט שנתרחקו מצליו, והנה כל צוד שהרבו דבריהם בהתחונט בדברי תפלה ותחנונים אולי יכארו רחמיו כאב רחמן על פניו הנצימים ואין קולו ואין צונה. ויהי כאשר ארכו הימים ואין מצנה בפיהט, התחילו הפנים להתבונן ליתן צנה וזכורה כדת מה לעשות לעורר רחמי האב אהבתו הישנה, ומה הציג על ככה שצוצקט ואינט נצינט, הלא רחמי האב גדולים, ובודאי לא על חנט, והשיבו אל לבט פן ואולי שכחנו בארץ מרחקים לשון אבינו המלך, ונתערבנו בלוט ולמדנו מצייהט ולשונט, ודיבור אין לנו אל המלך, ולכן לא נשמע דברינו בהיכל אבינו המלך. ונתנו צנה לנפשט, למה לנו לנצוק ולצצוק בחיותוק דיבורים, כ"א נשמע קול פשוט לעורר רחמנותו סתם בקול הפשוט, כי קול פשוט שוה לכל.

תפלה לא-ל חיי שכל צורת חיי הם התפילה לעני בזעקה נואשת על מצבי, ואת קול הזעקה הזאת רק אתה שומע, ואין בלתך אשר ישמע קול זה שכן אפילו אנו עצמנו איננו מבינים ושומעים את קולנו.

התפלות והקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים.

ואבינו אוהבינו מביט ומקשיב ומבין את תפילתנו וזעקתנו ללא אומר ודברים, וכמו ששמעתיה מהגרצ"מ שליט"א הפי' 'וְאֲנִי תְּפִלָּה' שכל עצמותי ומהותי הם זעקה של תפילה ותחנונים האיך אני נראה, ואיזה פנים יש לי, וכן הפי'

כתית למאור ולא כתית למנחות

אמנם באמת רש"י בפרשתנו מיישב זאת בפסוק המדבר בעולת התמיד של שבעת ימי המילואים, אשר גם בה כתיב וְעִשְׂרֵן סֵלֶת בְּלֵיל בְּשֶׁמֶן כְּתִית רְבַע הַהֵיזֵן, ומפרש"י - צִשְׁמֵן כְּתִית - לֹא לְחֻבָּה נֹאמֵר כְּתִית אֲלֹא לְהַכְשִׁיר, לְפִי שְׁנֹאמֵר כְּתִית לְמֹאֲרֵי, וּמִשְׁמַע לְמֹאֲרֵי וְלֹא לְמִנְחֹת, יִכּוּל לְפַסְלוֹ לְמִנְחֹת, תְּלִמּוּד לֹמֵר כֹּאֵן כְּתִית, וְהוּא מִשׁוּם שְׁהִיָּה מְקוּם לֹמֵר שְׁאִין כִּשְׂר אֲלֵא שְׁמֵן שְׁעִשְׂעוּהָ בְּטוּחִינָה דִּיקָא וְשְׁמֵן שְׁעִשְׂעוּהָ ע"י כְּתִיתָה הוּא פְּסוּל וְלִכְּן רִיבְתָה תוֹרָה שְׁגַם שְׁמֵן כְּתִית הוּא כִּשְׂר, אֲבָל מִיִּתּוֹר תִּיבַת לְמֹאֲרֵי שְׁבַבָּאן, דְּרִשׁוּ בְּמִשְׁנָה שְׁבֵא לְמַעַט שְׁאִין חִיּוּב לְהִבְיָא שְׁמֵן כְּתִית לְמִנְחֹת, וְזוּהוּ שְׁמַסִּים רִש"י - וְלֹא נֹאמֵר כְּתִית לְמֹאֲרֵי אֲלֹא לְמַעַט מִנְחֹת שְׁאִין לְרִיךְ כְּתִית, שְׁאֵף הַטְּחוּן בְּרִיחִים כֶּשֶׁר צֵהן:

ה) כותשן במכתשת ולא טוחן בריחיים

בריש פרשתו וְאֲתָהּ תִּצְוֶהוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְהוּ אֶלֶיךָ שְׁמֵן זֵית וְגַם כְּתִית לְמֹאֲרֵי, וְכָתַב רִש"י כְּתִית - הַיִּזְחִים הִיָּה כּוֹתֵשׁ בְּמַכְתֶּשֶׁת, וְאִינוּ טוּחֵן בְּרִיחִים, כְּדִי שְׁלֹא יְהוּ בּוֹ שְׁמֵרִים, וְאַחַר שְׁהוֹלִיֵא טִיפָה רֵאשׁוֹנָה מְכַנִּיסֵן לְרִיחִים וְטוּחֵן, וְהַשְׁמֵן הַשְּׂנִי פְּסוּל לְמִנְחָה וְכִסְרָה לְמִנְחֹת, שְׁנֹאמֵר כְּתִית לְמֹאֲרֵי, וְלֹא כְּתִית לְמִנְחֹת, וְהִנֵּה לְכֹאֲוֹרָה כֹּאֵן מְקוּם אִיתְנוּ לְהַקְשׁוֹת עַל זֹאת מִהַפְּסוֹק אֲשֶׁר אֲנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם (בִּלְט"ג) בְּפִרְשַׁת הַתְּמִיד וְעִשְׂרֵיִת הָאֵיפָה סֵלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית רְבִיעִית הַהֵיזֵן הָרִי לָנוּ מְקָרָא מְפּוֹרֵשׁ שְׁגַם אֶת הַמִּנְחָה צְרִיךְ לְבָלוֹל בְּשֶׁמֶן 'כְּתִית' רְבִיעִית הַהֵיזֵן,

והנה זכתה מימרא זו ד'כתית למאור ולא כתית למנחות' ויפה היא נדרשת ע"י הצדיקים זי"ע, ואביא בכאן כמה מהלכים בזה בס"ד.

חיבת הקודש - הוא היוצר - ודבקותו בו, הלא הוא בניו וחיינו וממונו וביתר שאת

ידוע הַמַּצָּה שֶׁהִיא אֶצְלָה הַהֵה"ק מִצִּנְטֵן זִי"ע כַּשֶּׁנֶּסְתִּילָק בְּנוֹ הַהֵה"ק ר' מֵאִיר נִתַּן זִי"ע יוֹמֵי צִלְמוֹת, וְהַלְוִי הִיָּתָה בְּעִשְׂק, וְכַפֵּס הַהֵה"ק מִצִּנְטֵן אֶת הַטְּלִית לְמִנְחָתָה מִנְחָה בְּעִשְׂק נְעִשָׂה בַּמַּחֲהָ אֲדוּלָּה כֹּאֲוִלוֹ לֹא אִירָצַ כְּלוֹט, וְהַסְּבִיר לְקַבֵּל הַמִּתְפָּאֵיט, לֵשׁ לֵאסִי שְׁהוֹלָק בְּשׁוֹק וְכֹא א' מֵאֲחֻרָיו וְנוֹתַן לוֹ מַכָּה, אֵל מֵחִזִּיר פְּנוּי לְאֲחֻרָיו לְרֵאשׁוֹת מֵי הוּא הַמַּכָּה, אֵס הוּא סַתֵּס אִיִּס בַּעֲלֹק

ו) מטרת הייסורים היא להאיר לאדם ולא להפילו ח"ו
ראשית אביא את אשר שמעתי, שלמדנו בא דרך ישר לפני איש איך להתנהג בבוא עליו ייסורים שכותתין אותו רח"ל שישכיל ויבין שאך לטובתו היא לזכרו ולתקנו, ואזי יביאהו למאור, ולא שיתייאש ויפול לעצבות ח"ו וזהו ולא כתית למנחות היינו מלשון מונח כאבן שאין לה הופכין.

כואם וצוץ צליו, אפל אט רואה שנה
 אלהו האמיתי מח צמו, וסייט צ"ץ
 הרה"ק מצאנו זי"ע, הא מי היכה אותי
 בזה, הא אלהי הדוד הקב"ה ובי"ע,
 ולמה לא אהיה צכיו בשמחה.

ז) על זה ישמח לב המשכיל

ובאור החיים הק' בפרשתו כתב ומזה אני משכיל
 על דבר שאמרו ז"ל בסוף ברכות חייב אדם לבדד
 על הרעה כסם שהוא מצדד על הטובה וכו'
 ומפרש בגמרא לקבל הרעה בשמחה כסם ששמח
 בטובה עד כאן, ו-הנהגה האוה"ח הק' מעיד על
 עצמו ש- היה הדבר קלת בעיני רחוק, -עד אשר
 באה האהבה וקילקלה את השורה ובה
 נתיישרה דעתו- ועל פי הדברים האמורים בענין
 הגה היסורין הם מקריבין ענפי הגשמה שהיו
 רחוקים משורשם, שאין לך רע ומר כעוצבו את ה'
 חלקיו, ובאמצעות היסורין יתקרב הרחוק ועל זה
 ישמח לב המשכיל.

כמה נאים הדברים למי שאמרם וכמו שהוא
 מעיד על עצמו בפרשת ואתחנן, ודבר זה אנחנו
 יחמי דיתמי אנו מרגישים כי רבה תלויה בלבנו
 וחשק חלקי עולם יותר מכל הון עולם וכבוד
 מלכות וכל ערב נרגש לנמצאה ונמס בערך חלק
 המועט המושג מהרגש היות הדברים על לבנו
 אשרינו מה טוב חלקנו.

ח) לבו שמח וכליותיו עליצים כי רב אונן והונו

והוא אומר זאת ביחס למה שהוא מפרש שם
 למעלה- כי בלא הכתוב לשער שיעור האהבה
 שמוויב כל איש ישראל לזהוב הבורא, ואמר
 שהוא בשיעור ההרגש אשר יבא בלב האדם בעת
 אשר תשיג ידו לג' דברים כאלה, -והוא ממחיש
 זאת במשל- כמו שתאמר אדם שהיה חסד
 פניט וצני ונסה למות ופא נביא בדבר
 ה' ופירו כי יקום אחליו עם אמר אליו

הנה אשתך הרה ויולדת בן וכי ריוח
 גדול נגדמן לו להצטיר בהם, אדם בזה
 מה מאוד יפליא אהבת האדון באין
 שיצור ותהיה האהבה מורשת בלב
 חשק מופלא על אשר הטיב צמו כמה
 מצלות טובות, כמו בן יור ה' על כל איש
 ישראל עשות בזהבחו תמיד, והוא אומרו וזהבחו
 את ה' וגו' בכל לבבך פירוש כליבו נתן לך כל
 מחסורך בכל לבבך שהם הבנים, וכמו בן ובכל
 נפשך שנתן לך נפשך אחר הגיעך לשערי מות,
 ובכל מאודך כליבו נתן לך כל ממונך שאתה חפץ
 ואמר כל להעיר דמיון המשל:

והנה המשכיל בענין חשק ה' כל זה דבר קל הוא
 בערך מה שהנפש חושקת בצורה, והמשלתי דבר
 זה לאדם גדול ומופלא בנכסיו שרצה
 ללכת למקום רחוק לצד סכנת מקום
 שהיה בו אסף כל נכסיו בקניית
 מרצאות גדולה באלף אלפי דיןרי זהה
 וסם לדרך פצמיו לציר רחוקה אשר שם
 נכון לבו בטוח במאנו והנו וקודם
 שהציע לציר אשר פנה בדעתו ללכת
 שמה בלתי צידתו ואין דיןרי בכיסו והיה
 מסתפק בדלות ופצמוני גדול ושפלות רב
 כי אסם כסף, והנה זה האיש האדם שהוא
 מתהלך בדחוק וצצר עם כל זה לבו
 שמח וכליותיו עליצים כי רב אונן והנו
 ויצא ממקום המסתכן ופא יבא ברנה
 ושל האבן גדולה יקרת הערק.

בן הדבר הזה אדם שזכה בדביקותו יתברך וזהבחו
 ובו קבץ כל ממונו והונו ויבז בעיניו קנות דבר
 בעולם הזה ללד סכנת המקום נוסף על מיעוט
 שוויו ולקח לו ה' לחלקים אין לך קניה בעולם
 כקנין זה למעלה מהאבן יקרה שבמשל כי מי
 ידמה לו ומי יסוה לו, ואדם כזה לו יהיה שיהיה
 דחוק ומלעטר בימים מועטים אלה לו בעה"ז נכון
 לבו בטוח בה' אור עולם וישמח לבו ויגל כבודו,
 ובהגיע למחוז חפלו שהוא עולם הקיים והבטוח

הנה שכרו חתו, ומעתה חיבת הקודש הוא היוצר ודברותו זו הלל הוא בנו וחיו וממונו וזיתר שאת:

ט) שייטיב את עצמו ויתקן מעשיו

ובך פירש הרה"ק מקאצק זי"ע את מאחד"ל תנא משמיה דרבי עקיבא: לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעבד רחמנא לְטַב עֵבְרִי, דהיינו שייטיב את עצמו ויתקן מעשיו. והרבי רבי מיילעך שליט"א, מביא השבוע בבאר המים החיים אשר לו- **פַּעַם הָיִץ הַבַּיִת יוֹסְרוּיִם אֵל הַרְהִי"ק רַבִּי מַעֲרֵף מְרִיאִינוּב זַיִיץ לַבְּקַשׁ בְּרַכְתּוֹ כִּשְׁהוּא מְרַבֵּה לְאֵנוּחַ וּלְהַאֲנוּחַ, אִמַּר לוֹ הַרְהִי"ק, הַאֲנוּחַת הַלְּלוֹ לֹא יוֹסִיחוּ לְךָ... אֲלֹא דַע כִּי יְכִתִּיב לְמַאֲרוֹ, כִּל הַיְכָתִיתִהוּ וְהַיְסוּרִיב שֶׁאֲתֵה עוֹבֵר נוֹעֲדוּ לְזַכֵּךְ אוֹתְךָ עַד שֶׁתִּהְיֶה לְמַאֲרוֹ, עַיִיב קַבַּל אוֹתְךָ בְּאֵהֶבָה וּבְזֵה 'תִּיפְטָר' מֵהֵט, כִּי בְּזֵה נִחַשׁ לְהֵט כִּמוֹ שֶׁכֵּבַר עָשׂוּ אֵת שְׁלִיחוֹתֶיךָ וּתְכַלִּיתֶם.**

ובבאר הפרשה לפרשת בא הוא מביא שהרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע סיפר, **שַׁפַּעַם הַלֵּךְ בִּיצֵר וְהַתְּנַפְלוֹ עֲלֵיו חֲבוּרַת שׁוֹדְדִים שֶׁבְּקֶשׁוֹ לְרַחֲנוּ נֶפֶשׁ, לְפַתַּע הָיִץ לֶשֶׁט רֹאשׁ הַשׁוֹדְדִים, שְׁהוּא הִכִּיר אֵת הַרַמַּ"ל, הָיִית וּמִלְּפָנָיִם הָיָה נוֹהֵךְ תְּדִיר לְסוּר אֵל בֵּיתוֹ שֶׁל הַרַמַּ"ל לְאִכּוּל וּלְשִׁתוֹת, שְׁהָרִי בֵּיתוֹ שֶׁל רַבִּי מֵשֶׁה לַיִיב הָיָה פֶּתוּחַ לְרוּחֵהּ בְּסָנִי כִּל בְּרִיבָה שֶׁבְּצוֹלַט לְהַאֲכִילֶם וּלְהַשְׁקוֹתֶם, וְאִמַּר לוֹ, דַּע לֵךְ כִּי אֵינִי יוֹכֵל לְהִרְטֵךְ נֶפֶשׁ, אֲלֹא אֶקְחָךְ אֵל מְקוֹם דִּירְתָנוּ שְׁבוּ אֲנוּ מִסְתַּתְרִים, וְשֶׁנֶּמְצָא אֵט בְּנֵי הַיִּלָּד וּחֲפָצֵי אֲנִי שֶׁתִּלְמַדְנוּ מֵעַט תּוֹרָה, וְאֶכֶן הַתִּישָׁב רַבִּי מֵשֶׁה לַיִיב לְלַמַּד אֵת הַיִּלָּד, אֶךְ מוּחוֹ שֶׁל הַיִּלָּד הָיָה אֶטוֹט וְסִתּוֹט, וְלֹא הֵבִין דְּבַר וְחִצִּי דְּבַר מֵהַ שֶׁלַּמַּד, בְּכִל עָרַב בְּחִזּוֹר אֲבִי הַיִּלָּד - רֹאשׁ הַשׁוֹדְדִים אֵל בֵּיתוֹ, הָיָה בּוֹחוֹן אֵת בְּנוֹ עַל כִּל מֵה**

שֶׁלַּמַּד, וְכֹאשֵׁר הָיָה רֹאשֶׁה שֶׁלַּא הֵבִין מֵאוּמָה הָיָה מְפָלִיא בּוֹ מְכוֹת נִמְרָצוֹת, אֶךְ הֵבִין הָיָה שׁוֹמֵךְ וְלֹא אֵנַח אֲפִילוֹ לְנִיחָה אַחַת מִחַמַּת כֹּאב. מִשְׁעַבְרוֹ מִסְכַּר שְׁבּוּצוֹת, וְלֹא נִקְלָט דְּבַר בְּמוּחוֹ שֶׁל הַיִּלָּד, שֶׁחָרַר אֲבִיו אֵת רַבִּי מֵשֶׁה לַיִיב לְחַפְּשֵׁי, וְשֶׁלַּח עָמוֹ אֵת הַנּוֹצֵר שִׁוְרָהוּ אֵת הַדְּרָךְ לְמִקּוֹם יְיֹשֵׁב.

י) המכה אותו הוא אביו שבשמים, והכאתו ברחמים גדולים וחסדים מרובים

הַהִלְכִיתֶם עַל־רַבִּי מֵשֶׁה לַיִיב אֵת הַנּוֹצֵר, הָיָךְ יוֹכֵלֵת לְעַמּוֹד אֵיתָן וּלְשִׁתּוֹךְ בַּעַת אֶשֶׁר אֲבִיךָ הִכָּה אוֹתְךָ כִּה קִשׁוֹת.

צנהו הנצר, הרי זה כלל הראשון שמלמדים בבית חבורת השודדים - להחריש ולא לצנות בשעה שאנשי הצבא לוכדים אותנו... כדי שלא יבינו מאתנו היכן מסכן השודדים. המשיך הרמ"ל ושאלו, וצדיין לא ידעתי באיזה כח הינך מתחזק לצמוד כצור החלמים, הסביר הילד - **עִי כִלְלִיִּם לְיִמְדוּנוֹ, אִי לִידַע וּלְזִכּוֹר שֶׁאֵין הַמַּכָּה מַכָּה לְעַד וּלְצוּלַמִּי צוּלַמִּיִּם וּבְקִרְבֵי יוֹבֵה הַזָּמַן שֶׁהַמְכוֹת יוֹדְלוֹ וְתוֹבֵה הַרוּחֵה. בִּי שֶׁהַמַּכָּה הוּא יְאִבִיו רְחוּמוֹ - וְסוּף סוּף יְרַחֲמֵי הַאֵב עַל הֵבֵן וּודָאֵי לְטוֹבָתוֹ וּלְהַנְאִתוֹ הוּא, עִי בְּכִל מַכָּה וּמַכָּה מְדַמָּה אֲנִי לְנֶפֶשִׁי שֶׁנּוֹ הָיָה הַמַּכָּה הַאֲחֵרָנָה, וּמִמִּילָא תַתְּחַזֵּךְ רְחוּי בְּקִרְבִּי.**

לימים נענה הרמ"ל ואמר, שמינוקא זה למד דרכי עבודת האמונה, אף בשעה שהוא מיוסר ומוכה, ראשית, לדעת שלכל תכלה ראיתי קץ ועוד יתהפך עליו הגלגל ויזכה לחיים טובים ומאושרים. שנית, לדעת שהמכה אותו הוא אביו שבשמים, והכאתו ברחמים גדולים וחסדים מרובים, ושלישית, עליו לחשוב בליבו כי מכה זו

היא האחרונה, ומכאן ואילך נכונים לו חיים טובים...
ובודאי האדם אשר יעשה כן אזי הכתית
יביאהו למאור ולא למנחות.

לבוא לידי אור גדול שתהא שלהבת עולה מאליה באהבה ובהתלהבות גדול

נהורא מצטטין ליה כו'. גופא ללא סליק זיה נהורא דנשמתא מצטטין ליה כו' פי' נהורא דנשמתא שאור הנשמה והשכל אינו מאיר כל כך למשול על חומריות שבגוף. ואף שמזין ומתבונן בשכלו בגדולת ה' אינו נתפס ונדבק במוחו כל כך שיוכל למשול על חומריו' הלב מחמת חומריותו וגוסתו והסיבה היא גסות הקליפה שמגביה עצמה על אור קדושת נפש האלקית ומסתרת ומחשיכה אורה. ולזאת צריך לבטא ולהשפילה לעפר דהיינו לקבוע עתים להשפיל עצמו להיות נבזה בעיניו נמאס ככתוב ולב נבצר רוח נבצרה,

והוא מאריך לבאר שם אופנים שונים האיך להשפיל הנפש הבהמית - וגם ירעים עליה בקול רעש ורוגז להשפילה כמאמר רז"ל לעולם ירגז אדם יו"ט על יצה"ר שנאמר רגזו וגו' דהיינו לרגז על נפש הבהמית שהיא יצרו הרע בקול רעש ורוגז במחשבתו לומר לו אחת רע ורשע ומשוקץ ומחועז ומנוול וכו' ככל השמות שקראו לו חכמינו ז"ל בזמנת עד מחי תסתיר לפני אור א"ס ז"ה הממלא כל עלמין... והנה על ידי זה יועיל לנפשו האלקית להאיר עיניה בזמנת יחוד אור אין סוף.

יג) לשבר באוותו ותאוות היצר

ובזה מצאתי בגיליון 'בית וזינג' מחו"ד שבת תשנ"ז שהביאו את דברי התורה שאמר כ"ק אדמו"ר בעל אמרי חיים זי"ע לבילי שב"ק פרשת תצוה תשכ"ז כפי שנרשמו ע"י הרב שמשון לרנר שליט"א, ובתוך דברי קדשו הוא אומר - כתיב למאור. מי שחפץ בתורה, ורוצה שהתורה שהוא לומד - תאיר, עליו להיות בבחינת כתיב, מלשון שבידה. אין התורה נקנית, אלא במי שממית עצמו עליה, לשבר את גאוותו, וכן את תאוות היצר הרע, ואז ידיר למאור, תורתו תאיר בכל העולמות. ע"כ.

יא) צריך לכתת את גופו במחשבה ובפועל, לשיוכל לקבל המאור של אור התורה בהתלהבות

ועוד אפשר להמליץ זאת על הכתיב שעל האדם לכתת עצמו ע"ד שאמר חז"ל בברכות (ו) אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי: טובה מרדות אחת בליבו של אדם יותר מכמה מלקיות, ובמ"ש בספה"ק נועם אלימלך בפרשתו לפרש הפסוק - פתית למאור, פירוש צריך אחת לכתת ולשבר עצמו להחזק במידת הכנעה ועל ידי זה תבוא לידי אור גדול להעלות נר תמיד שתהא שלהבת עולה מאליה באהבה ובהתלהבות גדול עד אין קץ ותכלית. וב"כ בספה"ק מאור עינים בפרשתו כתיב למאור פירוש שיכתו א"ע לבא אל המאור שבתוך התורה כמאמר רבותינו זכרונם לברכה המאור שבה וכו'

יב) לקבל המאור של הדעת באור תורה בהתלהבות

והכי אל נמי בספה"ק אגרא דכלה בפרשתו העלה היעושה שיועיל פעולת הדעת לפעול בתורה אור, הוא כתיב למאור, היינו שצריך לכתת את גופו במחשבה ובפועל ממש, לשיוכל לקבל המאור של הדעת באור תורה בהתלהבות, ... רז"ל יתבונן בחטאיו ויהיה נבזה בעיניו נמאס על אשר חטא והעור, ויתבונן איך הוא גרע מזהבמה, וידוע מש"כ בזה בספה"ק ליקוטי אמרים תניא (פרק כט) אך עוד אחת צריך לשית ענות בנפשות הצינונים אשר לפעמים ועתים רבים יא להם טמטום הלב שנעשה כאבן ולא יכול לפתוח לבו בשום אופן לעבודה שבלב זו תפלה. וגם לפעמים לא יוכל להלחם עם היצר לקדש עצמו במוחר לו מפני כבדות שבלבו וזאת היא ענה היעושה בזה הקדוש לאמר רב מתיצתא בגן עדן אע"ל ללא סליק זיה

שזה חלילה עצבות אשר אין למטה הימנה וההבדל ביניהם הוא כחוט השערה שאם אחרי שמייסר ומוכיח את עצמו הוא תופס גמרא ומתחיל ללמוד בהתלהבות והתעוררות סימן הוא שזה לב נשבר, אבל אם אחרי זה הוא נכנס למיטה לישון זהו סימן לעצבות ומרה שחורה.

שבע יפול צדיק וקם

'צדיק יפול שבע' דאין מציאות של צדיק קודם הנפילות,

ובפרשת ויחי פ"ג הוא מביא מה שכתב בזה הגאון רבי יצחק הוטנער זצוק"ל במכתב (פחד יצחק ח"א, אגרות וכתבים מכתב קכח) *וְדַ אֵל אֲבִיבִי, שְׁלוֹשׁ (שְׁלֹשׁ) הוּא אֵל הַשְּׁלוֹשׁ שֶׁל הַיּוֹצֵר אֹבֵי, אֵלֶּךָ וְיוֹקֵא אֲלֵמֵתֵי שֶׁל הַיּוֹצֵר אֹבֵי... בְּיוֹקֵא שְׁרֵינְךָ עֲזָמֵךְ אֲהִיבֵךְ (כֵּן) עֲזָמֵךְ, וּבְלִמְדָה אֲהִיבֵךְ אֲבִיבֵךְ וְשׁוֹב, אֲבֵל אֵינִי אֲמַלֵּא אֶת שְׁלֵמֵי הַפֶּסֶס כֹּל הַלְמִדִּים אֲבֵל מִן הַלְמִמָּה כִּשְׁכֵי הַיְנֻחִים ז' הַשְּׁכֵי, הַיִּנֵּס אֲבֵל אֲבֵל אֲבֵל אֲבֵל עֲבֵד עֲבֵד יִפֹּל צְדִיק וְקָם, וְהַטְּפִילִים וְהַטְּפִילִים כִּי כוֹנֵנֵךְ בְּרִיךְ הַיּוֹצֵר - אֲדַעֵי עֲבֵד יִפֹּל צְדִיק אֲבֵל מִקִּוֵּם הוּא קָם, אֲבֵל הַיִּנְחֹלִים וְהַטְּפִילִים הַטְּבַל שֶׁהַיְנֻחֵי הוּא שְׁלֵמֵי הַקִּיּוּמֵי שֶׁל הַצְּדִיק הוּא צְדִיק עֲבֵד עֲבֵד (פְּסוּלֵי).*

בְּבִקְשָׁה מִלֵּךְ אֵל אֲבִיבֵי אֲצַמֵּךְ אֵל הַ יְצוּלִים שְׁרֵי וְיִצְרִים הַטְּבַל - אֵל הוּא. אֵלֶּךָ אֲבִיבֵי בְּפִסְטֵךְ יְצוּלִים שֶׁל יְצוּלֵי עֲזָמֵךְ בְּאֵמוּנָה שֶׁל אֲלֵמֵתֵי (וְיִשְׁכַּח עֵץ כֹּל הַיְטִיטֵי הַטְּפִילֵי וְהַיְנֻחֵי וּבְלֵמֵךְ שֶׁרֵינְךָ הַיִּנְחֵי בְּקִרְבֵּךְ סִדְרֵי הַיּוֹצֵר, וְדַ אֵל עֲבֵדֵי הַיֵּךְ אֲהִיבֵךְ אֵל הַיְצוּלִים הַיִּנְחֵי וְיִגֵּר אֲהִיבֵךְ שֶׁרֵינְךָ (מִצֵּא בְּמִנְחָה שְׁלֵמֵי הַיּוֹצֵר בְּהַ. 'וְיוֹקֵא' בְּאֵמֵךְ הַיְקִיּוּמֵי שֶׁרֵינְךָ מִצֵּא בְּצִמְחֵךְ הַיְיֻצֵי הַיֵּי אֲהִיבֵךְ, וְיוֹקֵא בְּאֵמֵךְ הַיְקִיּוּמֵי הַיֵּךְ עֲזָמֵךְ אֲהִיבֵךְ כִּי מוֹכֵר אֲבֵל הַקִּדוּשָׁה וְאֲקִדֵּשׁ עַל מֵי...)

טו בורא עולמות ומחריבן

ורבי צדוק הכהן זי"ע כותב בספר מחשבות חרוץ – (אות יח) על המכשולות של האדם רח"ל - כי צלמת הוא לעזר לאחר התיקון מגיע למעלה עליונה יותר, למקום שצדעי תשובה עומדין אין לדיקים גמורים יכולים, וכך לכה ה' יתברך בצריחת העולם כידוע צדוק בורא עולמות ומחריבן (בכרשית רבה ג', ז') שהן עולם התורה ובספד"ק אמרי אמת בפרשת בראשית – כותב

ועל זה בא להזהיר את האדם שצריך שיהיה 'כתית' היינו הכנעה זו שתביאהו לידי לב נשבר שזה יעשהו 'למאור' שיאיר, ולא שעל ידי ה'כתית' יפול ח"ו לעצבות ויאוש שזה יגרום לו 'למנחות' להיות מונח נחות במיטתו, וכמו שנתנו צדיקים סימן זה שעל ידה יוכל האדם לבחון עצמו אם זה לב נשבר אשר אין גדול מזה או

יד אם חלילה נפלת ברשת היצר ונכתת אזי תראה לקחת את זה למאור שזה ישמש כמנוף להתחדשות ולא למנחות שתיפול לעצמות וייאוש

עוד יאמר בזאת ע"ד שכותב בספד"ק עטרת ישועה על פסוק זה - כי הגה בעצמות השי"ת יש לפעמים אשר האדם נופל ממדרגתו, ועכ"ז לא ימס לבבו בקרבו כי זו היא ירידה לצורך עלי' כדי שאח"כ יתעלה יותר ויותר ויתן תענוג למעלה. וזהו כתיב למאור, אף שהאור התורה והמורה הוא כתיב ונכתש והי' צחינת ירידה, עכ"ז ידע להעלות כר תמיד, שמעלה תענוג למעלה תמיד, ואף בעת הירידה, כי הירידה היא לצורך עלי': ונפטיר אגן בזה גם המשך דברי רש"י הנ"ל 'ולא כתיב למנחות' שהכתיבה והירידה לא יביאווהו לידי מצב של 'מנחות'.

שכן כה אמרו חכמינו במסכת גיטין (מג א) אוקים רבה בר רב הונא אמורא עליה, ודקס: והמכשלה הזאת תחת ידך – אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן, וקרא מלא דבר הכתוב פ' שָׁבְעוּ יְפֹלֵי צְדִיק וְקָם וְרָשָׁעִים יִפְשְׁלוּ בְרָעָה (משלי כד טו) וראיתי בבאר הפרשה לפרשת וישלח תשפ"ג שמביא מהגה"צ רבי דן סגל שליט"א שאמר לבאר לשון הפסוק למה כתיב 'שבע יפול צדיק וקם' ולא 'צדיק יפול שבע וקם', (וכמו שנאמר ורשעים יכשלו ברעה) ואמר שהטעם בזה הוא משום דלפני שנאמר 'שבע יפול' אין כלל היכי תימצא להיות צדיק, ורק אחרי ה'שבע יפול' וקם, אז יש אפשרות להיות 'צדיק', ולפיכך לא כתיב

על דברי תורה גם זה מכלל הסייעות להזמין לפנינו בהתחלה מכשלות כדי לעמוד על דברי תורה... וזה שאמרו (שבת פט ע"ג) חטאיכם כשנים הללו שסדורות ובלאות משפת ימי בראשית היינו שכך הוא סדר ימי בראשית:

ונמאכ כל העונות וענשיהם הכל כך עלה במחשבה בהכנת הליאה לפועל שמתברר אחר שיולא לפועל כפעומד על דברי תורה אחר שנכשל אז מזין איך המכשול היה בו לרוב וסיבה לזה... והוא מסיים עלה – והדברים עמוקים

והטעם למה צריך להגיע אל הנפילות לצורך ההתחדשות מבואר בדברי הכלי יקר בפרשת חקת ובה הם דבריו הנבוכים - ועתה הט אונך ושמע כי מזינו שכל אוכל אינו מוכשר לטומאה עד שיפול עליו מים, ואיך אפשר המים שמקורם טהרה יסבבו הטומאה, אלא ביאור הענין כך הוא, שכך הוא צבעויות שכל דבר אינו מתפעל כי אם מהפכו ולא ממה שהוא ממינו כדרך שהיאר הרע מתגרה יותר בישראל מצאומות ובתלמידי חכמים יותר מכולם (סוכה נב א) לפי שכולם הפכים לו על כן הוא רואה להתגבר עליהם, וזה טעם שסמוך לעליית השחר החושך מתגבר כי כל דבר מתפעל מהפכו דוקא, לפיכך כל אוכל זרע אינו מתפעל מן הטומאה לעשות בו רושם עד שיבוא עליו מים שכולם טהרה ואז הטומאה ראוה לנצח הטהרה ומתגבר עליה ועושה בה רושם, ובכה הוא גם להיפך שהנפש דקדושה אינה מתפעלת ומתרגשת רק מההפכים, אשר זה גורם לה להתלהט ולצאת במלחמה בנגד היצר עם כל ההתלהבות והתלהטות,

ובספ"ק ישמח משה בפרשת חקת הוא מבאר על פי מ"ש הכלי יקר - הטעם על שמתמא טהורים ומטהר טמאים, משום שכל דבר נפעל מהפכו, והנה על פי זה פירשתי בפרשת ואתחנן מה שדרשו חז"ל ככל לבדך בשני ירכך ביצר טוב וביצר הרע, כי נפעל מהפכו. ועל פי זה יובן

על דברי המדרש אלו, ש-זהו חיזוק לעובד ה' שעובר הרבה מכשולים עד שמגיע לאמת, שהעולם נברא על ידי התורה כלאיתא מביט בתורה ובורא את העולם, ואיתא בגמרא והמכשלה הזאת תחת ירך איז אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן וזהו צורא עולמות ומחריבן, ע"כ מאמרי אמת,

ונחזור אל דברי רבי צדוק הכהן [- ...וכך ברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא, ויסד ה' יתברך כל הבריאה כן שיתרון האור רק מן החושך ואין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל (גיטין מ"ג.), לרריך להיות קלוקל מקודם ואחריו תיקון, לשבע יפול לדיק...]

ושם באות י - איז אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל, היינו התחדשות דברי תורה רריך להיות על ידי העולם ומכשול הקודם על ידי זה בא אחר כך להתחדשות:

ובספר רסיסי לילה (אות נח) הוא בותב - איז אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל ולכך ביאת עמלק הכנה למתן תורה כי ענין עמלק הוא המכשול שאירע חטא בהזמנות שלח במתכוין וכאשר מתעורר מזה עומד על דברי תורה.

ועוד הוא בותב שם (אות מה) - והוא הנהורא לעמיה שריא ומכל מקום ישת חושך סתרו לכלפי ידיה הוא נהורא וטוב מאוד אכל כלפי לידן הוא ברישא חשוכא רק על ידי ההעלם באים לגילוי וכי אשכ בחושך לייקא אז ה' אור לי על דרך שאמרו (גיטין מג.) איז אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל עד שדברי תורה נקרא המכשלה הזאת וזה פלא כאילו דברי תורה מכשילין חס ושלום. רק הואיל ואי אפשר לעמוד בענין אחר הרי המכשול הכנה אל העמידה על דברי תורה. וכיון שהתורה בראש הומיות תקרא לרדוף אחריה וכוחה יפה להזמין כל מיני סייעות לאדם לעמוד

ובאמרי אמת פרשת ויגש - איתא במדרש בחקותי תורה קרויה אצן וילך הרע קרוי אצן, התורה מצטלת הילך הרע ועל ידי היגיעה בזה צא האור מצין שני האצנים, דאיתא לאלמלא ילך הרע חדותא דשמעתא לא ליהו וזהו דכתיב אור זרוע לצדיק ולשירי לב שמחה היינו חדותא דשמעתא, זה האורך שיש ביצר הרע שכשמגבירין נהיה עת רצון,

ונסיים פרק זה בדברי הספה"ק מאור עינים בפרשת שמות - הנה נודע מאמריו כמה פעמים במקום אחר כי החיות ראו ושוב שריד כל אחד ליפול ממדריגתו... אך האמת שהאדם הוא אינו יכול לעמוד תמיד על מדריגה אחת כי החיות ראו ושוב שצא ומסתלק דהיינו כשהוא דבוק בהסם יתברך הוא מרגיש חיות ותענוג ואחר כך מסתלק ונפול ממדריגתו ויש בזה רזון לאורייתא בטעם הדבר למה צריך ליפול ממדריגתו וטעם אחד הוא כדי שיצא אחר כך למדריגה יותר גדולה שכל דבר צריך להיות העדר קודם להיותה וכשרואים להגביה למדריגה יותר גדולה צריך להיות העדר קודם לכן צריך ליפול ממדריגה שהוא עכשיו:

ועל זה הוא אומר - והנה צריך האדם שגם בנפלו ממדריגתו יתאמץ לעלות אל ה' באתו ממדריגה שהוא עכשיו כי צריך להאמין שמלא כל הארץ כבודו ולית אחר פנוי מיניה ואפילו במדריגה שהוא עכשיו יש גם כן השם יתברך כי לית אחר פנוי מיניה רק שהוא מלומס מאוד... כשמסתלק הבהירות ונפל ממדריגתו לעולם צריך להיות מהולל גם ה' ולהתאמץ לעלות אל השם יתברך באתו ממדריגה שהוא עכשיו.

הוא אשר אמרנו, שגם כאשר יש מצב של **כתית**, אזי תראה לנצל זאת שיהיה זה **למאור**, כמ"ש המאור עיניים שעי"ז יעלה ויבוא למדריגה יותר גדולה, והיינו כמו שאנו רואים בעינינו

אמרם במקום שבעלי תשובה עומדים, אין לדיקים גמורים יכולים לעמוד... כי הוא מתגבר תמיד כשמרגיש הפכו, והנה דק"ל רז"ל אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן. ונראה שהיינו גם כן מטעם הנ"ל, דמהפכו שהיא המכשלה והטעות, נפעל מאד כשמרגיש צו ומגביר שכלו וצא לידי שלמות השגה, זה פשוט וברור. זה אמרם ז"ל בקץ שלמה לידע טעמה של פרה אדומה מפני מה מטמא טהורים ומטהר טמאים, אמר אמרתי אחכמה והוא רחוקה ממני, ר"ל כשהיא רחוקה ממני דהיינו כשצא למכשול, אז נתפעל מהפכו וצא לשלמות השגה, זה בעצמו הטעם של פרה אדומה, והוא מסיק עלה - והיא פירוש יקר בס"ד:

ובספר ייטב לב מוסיף נבדו לפרש על פי זה - וזה שנאמר זאת היינו ענין הפרה מטעם נפעל מהפכו, הוא חקת התורה כולה, שאין אדם עומד עליה אלא אחר המכשלה:

ואני בעיני אמרתי להביא בזה הווארט הידוע של הבעש"ט ז"ע לפרש הפסוק כפי שב' בספה"ק תולדות יעקב יוסף בפרשת בהר - **'אשרי אדם' - אשר - 'לא יחשוב ה' זהו 'לו עון', ר"ל שלא נמלא לו עון אחר זולת זה שאין מחשבתו דבק בו יתברך, וז"ל לא יחשוב ה', לקיים שויתי ה' לנגדי תמיד, אכלו נחשב זה לעון.**

אשר זה נוגע גם לענין המכשולות, אשר באמור מטרותם היא להבעיר אש ההתלהטות וההתחדשות כתוצאה מהזעזוע והיראה אשר גורם לו המכשול, הנה אשרי מי אשר אצלו לא יחשוב ה' לרגע אחד כבר נחשב לו לעון אשר בגללה ינועו אמות הסיפים של נפשו, וא"כ כבר די לו במכשול קטן כזה להשיג התוצאה של ההתחדשות, משא"כ מי שאינו מתפעל ומזדעק רק מעגירה גדולה רח"ל, יש מצב אשר רח"ל יצטרכו להכשילו באלו ה"י בכדי לנער אותו ולהקיצו מתרדמתו.

המשבר העולמי של מגיפת הקורונה, שהיו הרבה אנשים אשר עשו מזה את הונם ורוב עושרם, **ולא** תהיה טיפשו, לעשות מה**כתית** מצב של **מנוחה** עולמים ליגון ו**אנחות**.

אני טרם אכלה לדבר בפתגם המלך- 'כתית למאור ולא כתית למנחות', ושריות שותא להביא עוד מהלך במשפט זה, אַגְלָא שקילנא הרמן ורשותא, ואקדימה נא בבבי תרי ותלת לספרה מהיכן שמעתיה

השתא הכא בבואי אל השיעור של הרה"צ המתוק מדבש (המקורי) שליט"א, והיה זה כבר בעיצומו של השיעור, [היות ו'קשב וריכוז' אף פעם לא היו הצדדים החזקים שלי, איני יכול להרשות לעצמי ההנאה של כל השיעור, אולם מצד שני הרי שגם לפרוש הימנה באמצע בוודאי שאיני יכול, כי מי שטעם טעמה ומתיקותה אינו מסוגל להתנתק הימנה,

וזאת על אף אשר בענוותנותו סיפר הרה"צ השבוע בשיעור צחות, שפ"א באמצע איזה דרשה אשר נתארכה כבר ראה הדרשן שאחד האנשים קם ממקומו והחל בחיפושים קדחתניים על פני כל בית המדרש, ויהי כי ארכה לו השעה והיה נראה שאינו מוצא את מבוקשו, פנה אליו הדרשן בשלה הכתובה בתורה באמרו אליו 'מה תִּבְקֶשׁ? והלה אשר באמת כבר חיכה לשאלה זו, ענה לו מיד שהוא מחפש את רבי חנניה בן עקשיא...

ועל אף אשר כאשר סיפר פעם הרה"צ שליט"א את המעשה של זקיני הגאון ר' בעריל קרויזר אשר אמר לו החזו"א במענה לשאלתו, שפשוט הדבר שעדיף להפסיד תפילת מנחה מאשר לגרום חלישות הדעת ח"ו לבעל דרשן בזה אשר יקום באמצע דרשתו, הוא גילה את דעתו אשר הוא אינו מקפיד כלל על מי שקם באמצע שיעורו, ומי שרוצה לצאת יכול לצאת מתי שירצה, עכ"ז שייתכן שבאמת אין בזה שום בעיה, מכל מקום אין לי את האפשרות לעשות זאת למעשה, מאחר ולא שייך להתנתק מזה באמצע. ולכן לעי"ע אני מאחר לבוא בדרך כלל,

ובבואי לפני המלך- מאן מלכא, רבנו, הוא נהג בי עין יפה וחזר לכבודי אל תחילת הווארט החזק של מרנא החת"ס זי"ע על אף אשר באמת הוא כבר אחז באמצעה, וזאת מלבד העין היפה אשר הוא נהג עימי לאחר השיעור, בספרו לכל הסובבים בשבח הגיליון 'מתוקים מדבש' בהמליצו בחום לכל יהודי שממנו ילמדו וכן יעשו לקרוא בכל שבוע הגיליון, ולהתענג בה בדשן הנפש ותהי כדבש לפיו, ועל אף אשר אחד הנוכחים, העמיד אותו על משמעות המלצתו החמה זו שיש בזה סכנה שמא עם אימוץ ההמלצה הזאת עלול לצאת המכשלה הזאת מתחת ידו, שאנשים ימעיטו מלקרוא 'באר הפרשה' עכ"ז הוא עדיין עמד על דיבורו, ואמר שזה מאוד כדאי לכל אחד לקרוא בקביעות 'המתוקים מדבש'

ולמה אני מספר לכם כל זאת? כדי להגיד שבחו של הרה"צ, הן המידות הטובות כיעין טובה, 'אהבת הבריות' וכו' וכמו שהעידו חז"ל על גדולתו של ה'מלבין שיניים לחבירו', ועיקר השבח העולה מהדברים הוא עומק שכלו והבתנו אשר הוא מבין היטב מה הוא טוב באמת.

ואחר בקשת המחילה מהקוראים הנכבדים על אשר גלשתי וחרגתי יותר מדי מהנושא אשר לשמו נתאספנו בכאן, ובפרט מאלו הצדיקים הגדולים מבין הקוראים הנכבדים, [עכשיו אני מתכוין ברצינות ולא בצנינות], אשר לְזִקְנָה גדולה נחשב לי זאת אשר אתם קוראים את דבריי, אשר הם עובדי השי"ת באהבה רבה וביראה ופחד מפני הדר גאון עוזו, ולא יחפצו בליצנות ח"ו, ואף גם אין חסר להם הקצת הומור בשביל לרומם המוחין, אולם אקווה כי יסלחו לי בפעם הזאת, ובפרט בהתחשב בעובדה שהנני כותב שורות אלו לאחר לילה לבן, ואף גם זאת יזקף לזכותי, שהננו נמצאים עכשיו בעיצומו של פורים קטן אשר כידוע זה הקטן באמת גדול הוא עד מאוד, ואין שום חילוק בין אדר ראשון לשני בכל הנוגע לפנימיות הדברים, וביום הזה הרי מנהג ישראל תורה, להרבות קצת דיבורי שמחה, הנני להעתיק בזה את הווארט החזק מהחתם סופר אשר הרה"צ השמיע בשיעור -

אמור להם 'אשר מילאתיו רוח חכמה'

(ז) מות וחיים ביד לשון

(זז) לבבות המטמון הטמון בלב

הנה מן המפורסמות אשר אין צריכים ראייה היא זאת אשר קנות נחיים ביד-לשון, אבל כן צריכים חיזוק תמיד, ומה נורא הדבר הזה אשר אומר כאן החת"ס אשר למרות אשר השי"ת מילא את חכמי הלב ברוח חכמה, מ"מ ללא המלאך העומד עליו ואומר לו 'גדול אתה, ויכול תוכל' הרי שנבול יפול,

ושמעתי מעשה נורא בענין זה ממורי הגרצ"מ זילברברג שליט"א כפי שנכתב במאמרי חיזוק לפרשת בשלח דהאי שתא - ר' ד"ר

[אייזנר] זי"ע סיכר שבנת תש"ה אחרי פסח שהיה אמש סוף המלחמה (מלחמת העולם השנייה) כשהיו מצביים נוראים על אפיסת הכוחות אמש רח"ל ציוו אותם הדייטן (הגרמנים) ימ"ו לרוץ מרחקים עצומים ואחרי הרבה זמן על רגליהם הראים ר' ד"ר שאין שייק לו להשיק לרוץ ואף שהיה אחיף מאד ומאד והמשך כל המלחמה התחזק למצאה מן הטבא אמש בהרבה מצבים שהיו איום ונורא אמש מכל מקום צכשו שהיה כבר סוף המלחמה והיה במצב נורא על חולפה הראים שהמציאות הוא שאין לו הכוחות ונפל ארצה אף שיצא שר"ל יהראו אותו בשביל זה והדייטן ימ"ו רצה כבר לירות בו רח"ל ואז צצק לו אחד מחבריו יצ"ל לוי"ץ (גדיל רוח) וצ"ל ידי כן קיבל כוחות חדשים ואדירים ורץ הלאה, וצ"ל ידי זה ניצול מהמלחמה וחי כמצט צוד ארבעים שנה והצמיד ריבוי עצום על תלמידים, וכך זה צ"ל ידי ה' מילאים על חיזוק יצ"ל לוי"ץ,

החתם סופר זי"ע כותב על הפסוק וְאֵתָּה תְּדַבֵּר אֶל־פְּלִי־חַכְמֵי־לֵב אֲשֶׁר מִלֵּאתִי רוּחַ חֲכָמָה (נח"א), אשר בפשוטו הכוונה שידבר אליהם מה שכתוב בהמשך הפסוק- וְעִשָּׂא אֶת־בְּגָדֶיךָ אֶתְּוֹן לְקִדְשֵׁן לְכַהֲנֹתֶיךָ, ואולם החת"ס מבארה בפנים חדשות - יראה כמ"ס בספר חובת הלבבות ובהקדמהו שכלבות האנשים חכמה נטועה אם יבוא מי שיעוררם על זה ויציא המטמון ההוא ויגלה לעין כל, ואם לאו יהי נעלם כגרגיר הזרוע שאם יעדר ויחרוץ ינמח ואם לאו ירקב,

והנני מעתיק בזה את דברי החובת הלבבות: אמר חכם אחר: יש מן החכמה מה שהוא לפון כלבות החכמים כמטמון הגסתר, אשר אם יסתירוהו, לא ישיגנו אדם, וכאשר יגלוהו, לא יעלם מאדם וישר אמריהם זו, וזה כמו שאמר הכתוב מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ילונה, ראה לומר, כי החכמה תקועה בתולדות האדם וטבעו וככה הכרתו, כמים הטמונים בלב הארץ. והנבון המשכיל ישתדל לחקור על מה שיש בכחו ובמלפניו מן החכמה לגלותו ולהראותו וישאבנה מלבו, כאשר יחקר על המים אשר במעמקי הארץ עיי"כ דברי הרב בחובת הלבבות -

ועתה ניתנה ראש ונשובה אל דברי החת"ס-] וה"נ אמר השי"ת למרע"ה להיות כי הוא ית' מלא אוחס חכמת לב, ולריכים למי שיעורר אותם ויודיעם זה כדי להוציא חכמתם התקועה בכח אל הפועל לזה אמר ואתה תדבר אל כל חכמי לב ומה תדבר אליהם אשר מלאתיו רוח חכמה זה בעלמנו הוא הדבור אשר תדבר ותודיעם שהם מלאים רוח חכמה ועיי"ן ב זאת ההודעה ועשו את בגדי אהרן כי יעוררו להוציאם אל הפועל.

ומסיק עלה הגרצ"מ- זה מבחיל על הרעיון ממש כמה כוחות מקבלים על ידי דיבורים קצרים של חיזוק, שעל ידי ב' מילים של חיזוק קיבל כוחות עצומים, ע"כ דברי הרב, ואני הקטן אוסיף עוד

ולאחר מכן עסקתי בקירוב. מסרתי
 שיצורים לבעלי תשובה, ולכתי לביא
 את אור היהדות לנצרים יקרים שהיו
 רחוקים מאוד.

יצרתי קשר עם ראש ישיבה לבעלי תשובה
 הממוקמת באזור מארני, וקבענו מוצד
 לריאיון.

אני מביא לישיבה ופונה לחדרו של ראש
 הישיבה. אברק נעים סבר בעל הדת
 פניו מקבל את פניי, ואנחנו מווחים
 על ניסיוני בעבר, ועל ציסוקי בהווה.
 בשאלותיו על דרכי בעבודה עם בחורים,
 צולפים לזכרונות, ופתח פתאום מאיר
 את מוחי בענק כמו ברק בקריצה.

הברק מבהיק עם אצל איש שיחי, ראש
 הישיבה. פנינו מזהים זה את זה,
 והריאיון מסתיים בהכרעה ברורה מצד
 ראש הישיבה:

"נדאי שאתה בא לעבוד אצלנו, הרי יש
 לך תפיסה חדשה. אתה מבין בבחורים,
 ועם ההבחנה הטובה שלך, אתה נכס
 בשבילנו."

ומעשה שהיה כך היה:

כאשר צדיין הייתי מלמד, היה לי הכיתה
 יחד נחמד ממספרה מכוונת, שאחיו
 החדול, בחור בלי העשרה, נטש את
 ספסלי הישיבה. זה היה סיפור צבוב
 מאוד. הנצר פרץ את כל המוסכמות
 וצעה ככל העולה על רוחו. הוריו לא
 ידעו את נפש מרוב צער, והם ניסו
 לצוות כל שביכולתם כדי להחזירו
 למוסד. אמו של הנצר ביקשה ממני
 שאעזוב איתו, ואנסה לקרב אותו.

אמרתי שאנסה. איך? לא היה לי מושג.
 מוצלח קודם לכן לא עסקתי בעבודה

נקודה קטנה להתבוננות בגודל הפלא שבדבר,
 שהרי כידוע אצל כל אחד טמונים כוחות אדירים
 ועצומים עד מאוד אשר איננו מנצלים אותם
 ואפילו איננו מעלים על דעתנו כלל שיש לנו
 כוחות כאלו,

ואולם כאשר האדם נמצא בסכנת חיים ח"ו אזי
 מתפרצים החוצה כוחות עצומים אלו, כי רצון
 החיים הוא מאוד עוצמתי הרבה יותר ממה
 שאנו יכולים לשער, ולכן מתגלים אז הכוחות
 האדירים, והנה כאן במעשה זה הוא נפל שדוד
 למרות שידע שבכך הוא מסכן את חייו באופן
 ממש ומידי, הרי שבאמת נגמרו כל הכוחות
 האדירים הטמונים בתוכו, ועכ"ז שתי מילות
 חיזוק נפחו בו כוחות חדשים, צא ולמד א"כ עד
 כמה חזק הוא הטבע שמילה של 'חיזוק' יש לו
 כח אדיר מאד מאד,

וכאשר חיפשתי השבוע סיפורים בעניין זה
 איקלע לידי בהשגחה פרטית העלון השגחה
 פרטית של פרשיות תצוה כי תשא תשפ"ד ובה
 מצאתי סיפור חזק מאוד בעניין זה, עם גילוי
 נפלא של השגחה פרטית, ובה כתיב שם:

יח ראש הישיבה שליט"א

את פנינו אני מוצא בדרכי כלל
 בעסקי תיירות, ב"ה. אני מתווק דירות
 תיירות למצוניינים, ולוקח אותם
 למקומות יפים ומצניינים.

כעת, זה כמה חודשים שכמעט לא
 מביאים תיירים, ואני מוצא את עצמי
 מחוסר עבודה.

עצות היוט נוקפות, ואני רוצה למלא
 אותן: לא רק לעבוד בשביל כסף, אלא
 לעשות מהו מוצלח וטוב למצן שלו
 יתברך.

אמרתי לפני: אולי הביע הזמן לחזור
 לעבודת החינוך? בתחילה, בפני
 הראשונות שאחרי החתונה, הייתי מלמד,

יכולתי לדעת מה יצא ממנו, וקיוויתי שהוא מנהל את אורח חייו כיהודי טוב.

והנה, לא פחות ולא יותר, אותו מויסי, ראש הישיבה מהבית החדש, ניצב לפניי במלוא הדרו, והכרת פניו צונה בו כי הוא איש ספר וידיו רב לו בחינוך, ופזיכוי הרבים.

"אתה רואה", אמר לי ראש הישיבה, "אתה היית היחיד שניבאת לי עתיד כזה. אתה הבחנת בכוחות שה' נתן לי, ואכן בדקת, וברוך ה' הצלחתני!"

את מויסי הכרתי לפניי שלשים ושתיים שנה, ואכן התקיים בו מה שנאמר במלנך: "הרה"ם שליט"א". זכיתי שהתקיים בי "לח לחמך על פני המים, כי ברוך הימים תמצאנו".

יט) מהפיכה לטובה מכוח מחמאות

והרה"צ המתוק שליט"א כותב בזה השבוע בבאר הפרשה- גדול כוחו של 'דיבור טוב' בדברי עידוד לבנות את נפש האדם, ואפילו אם נאמרו 'בטעות' או ב'שקר'.

וכה סיפר לאחורונה מחנך נודע בשערים צובדא שהיה עד לה, מצפה בילד מבני הצעירים ונקרא שלו (לצורך הענין -שם מושאל) משה'לצ, אשר לכל צנין ודבר היה קשה צמו, מריה היה בכל זמן וצידן עם חבריו, בבית לא שמע מאומה לקול הוריו, רק צורר מהומות ופציות, כיו"ה עם מוריו ורבותיו, וכן בצנין הלימודים, לא הקשיב מאומה, לא הבין מאומה ובוודאי שלא זכר מאומה... ובהעדרה אחת ילד ותלמיד קשה לכל אורך הדרך.

ויהי היום, נקראו הורי התלמידים ליאסיפת הורים' כנהוג, אביו של משה'לצ הלך בלב כבד ליאסיפת

עם נוצר מתמודד, כמו שקוראים לנה היום, ופשוט יפתי וחשפתי, איך אני ניצב לדבר איתו?

נלכרתי במצפה מהמארא (בבא מציצא פה.), שלרבי אלצנר בן רבי שמעון בר יוחאי היה בן וסמו יוסי. הוא היה ידוע כרשע, וכאשר שמע על כך רבי, הוא קרא לבנו של רבי אלצנר, הסמיך אותו להיות רבי, ושלחו ללמוד אצל רבי שמעון בן איסי בן לקנויא. לרבי יוסי לא הייתה סבלנות ללמוד, ובכל יום הוא הביע את רצונו לצנוב את הישיבה ולחזור לצירו. אמר לו רבי שמעון: אתה הרי יודע שכאשר תלמד תהיה חכם, ופרשו מצליק חופה של זכה, ויקראו לך רבי, ואתה רוצה לחזור לצירק?!

כך עד שחזר בו רבי יוסי, לקח את עצמו בידיים והחל ללמוד תורה בכל כוחו, עד שזכה ואכן הפך לרבי אמיתי, והיה ללמד בתורה וצדיק נשמה.

אמרתי לצמני: אצפה מה שצו רבותיו של רבי יוסי, ואקרא לבחור 'רבי'. שוחחתי עם הבחור - נקרא לו מויסי בשביל הסיפור - ואמרתי לו: "אתה תהיה ראש ישיבה! אתה תלמד ותלמד כל כך, שכולם ירצו ללמוד בישיבה שלך!" לא רק אמרתי זאת, אלא גם המחשתי לו את הצניין. ציצבתי עבורו בלנך מיוחד, וצלינו מתנוסס שלו: הרה"ם משה כהן שליט"א, ראש ישיבת מאורות הגולה. שוחקתי את המשחק עד הסוף, עם כל הפרטים הקטנים, והנצר אכן התקדם והתקרב חזרה.

הקשר בינינו נותק כעבור זמן מה. מפעם לפעם עלו בי ההרהורים אודות אותו מויסי, מה שלומו ומה מצויו. לא

והנה האב רואה כי הילד שומע ומקשיב היטב לכל מילה, ובקיצור הדברים, כבר באותו זמן ראה האב שניו לטובה, כאשר לכה"ס אמר פרשה ראשונה של קריאתי בקריאתי של המילה, ולא זרק את הדברים רק עד סוף החדר ולא לחדר אחר... ואט אט השתנתה התנהגותו לטוב יותר ויותר עד שצפה ללמדני על דרך המלך. וכן הלימודים התלמדו תורה, החל להקשיב ואט אט להבין ולהשכיח עד שצפה בדרך המלך מאלה מאלה.

מה נתברר לאחר זמן, שבאותה כיתה יש עוד משה ילד, והנה אכן אשתי יולדתו, מתלמד נפלא ובצל מידות נאצלות, נושא חן בעיני כל רואיו, אלא שהתלמד החליף משה ילד במשה ילד... ומסתבא כל שפע השמים וההיולות.

ומסיק עלה הרה"צ שליט"א: ראה עד כמה כוחה הגדול של גוט ווארט, אפילו אם היא נאמרת בטעות גמורה.

ואולם זה לעומת זה כמה רח כוחה ההרסני של מילה אחת קשה רח"ל ובפרט לחניכים וצעירי הצאן, כאשר הדברים מפורסמים, והרבה סיפורים יש, אשר ילד שאמרו לו מילת גנאי כגנב או שקרן ואפילו היה זה בטעות, מ"מ הם פיתחו דימוי עצמי שלילי מכוח זה והידרדרו לדבר זה לכל ימי חייהם ה"י.

כ) אני שמעתי עליך שאתה מאוד אחראי

ומצפה שסיפר הרב יחיאל יצקובלון שליט"א שהיו לו אינו קבוצה של תלמידים בעייתיים במיוחד, והוא היה צריך לטפל בהם, והנהירו אותו מראש על אחד מהם שהוא אגב שנתפס בעבר על כמה מקרי אגביה, ושלא יניח חפצים יקרי ערך בסביבתו. אק הרב חשב אחרת

ההורים, שהגיע תורו נכנס אל התלמד בראש מורכו, מוכן ומזומן לקבל בשורות קשות ומרות, נגיפות והצרות כאשר היה מקבל צד היום, נתייבש על הכסא מול התלמד, ובשפה רפה אמר אני אביו של משה ילד, התלמד פתח עיניו מאירות על האב, והחל לשפוק שיר ושחה הלל ומארה על הבן המהולל בתשחות משה ילד, התלמד הטוב ביותר הלימודים, בהנהגה, במידות טובות, בין אדם למקום בין אדם לחברו, האב שפע עיניו בתמהון, מה... על מי התלמד מדבר... וכי על משה ילד שלי הוא מדבר, או שמה למה רק הקדמה בכדי להגיד לי - אבצר (אבל באמת)... וה'אבצר' הלל לא הגיע. התלמד אינו פוסק מלשבח את משה ילד, והאב מחשב לצמוח, וכי מה התלמד החליט לחמוד לי לצון, לשפוק את דמי, ביכאילוי זריסן טובים (דשי"ם טובים). אבל לא פני התלמד נראו כדוברת את בלבו.

כשנאר התלמד, והראה לאב כאומר אנכי סיימת, והחל לברכו שירו ממנו עוד ועוד נחת האב וצא מולבל ללמדני - כי חשב אולי היה כאן ישות הכנה' להעסק שיגיע 'אבצר' בעוד כשבו, ולשנון נצתקה דומיה והלך כק הביתה. משה ילד הביתה, קדמו משה ילד בשפה רפה, נו מה שמצת מהתלמד... איי איי, איוס ונורא, וכו' וכו', הביט האב בפני משה ילד, וכה אמר, תרצה לדעת את האמת... כה אמר לי התלמד, שאין בכיתתו ילד טוב ממך, הלוואי וכל התלמידים יהיו כמותך, אשתי יולדתו, יתברכו כל ההורים וכל התלמידים בקנים ותלמידים כמותך, ולא אמר את ה'הלל'.

שם, עוד מוסר שני גם לזה. הלל הוא כי מלבד אשר יהיו דבריו מועטים יהיה צנחם וצקול נמוד ולא צקולי קולות. וזהו אשר לזה ה' יהיה הזוג בענבל המקשקש צחוכו ללשון צחוד הפה שיהיה מזהב כי לין צכל המתכות מה שיעשה ממנו זוג וענבל שיהיה הקשקוש כל כך נמוד כזהב:

ובך מביא רבי יעקב שיש שליט"א בספר נאה דורש, שמעתי סיפור מדהים בשם הרב וקסמן שליט"א, ראש ישיבת מאור יצחק, וכך הוא סיפר:

באחת הנשים, הצירותי, כשפחדתי בחיידה, המלמד היה יהודי הונגרי, ניצול שואה, שצבר את התוספת הצרפתית בשנת תש"ד. אנתנו היינו קבוצה של ילדים מאד שופבים, וכשצברנו את הקו האדום היינו רואים שהוא ממלמד מילים מולרות... זה היה נשמע כמו קלילות בהונגרות... זה חזר על עצמו כל אימת שהיינו משתוללים.

בסוף השנה, כשאנו להיפרד ממנו ולהלמד לו תודה רבה, אחד התלמידים אשר אומץ וסאל אותנו: "מה הם הדברים האלה בהונגרות שהרג היה ממלמד לצרפתנים בעצה שהתוללנו?"

נצנה המלמד ואמר: "לא היו אלו מילים בהונגרות. אמרתי את שמת אבני החושן, כפי שמתרשט אותם האונקלוס: 'סמקן ירקן וברקן, אנצרצדין שביני וסבהלום, קנכירי טרקיא וצין צללא, כרוט ימא וברלא ופנתירי'. אמרתי לצרפתנים: אמנת אתם מאד מרצויים אותי, מכציסים אותי, אבל כל ילד הוא יהלום! גם את ילד משתולל סוף סוף הוא אבן מאבני החושן! הילד הזה הוא אודס, השני פטרה והשלישי ברקת. נכון, צכשיו הוא משתולל, אבל בהמשך החיים הוא ינווט

והוא קרא לאתו תלמיד ואמר לו, תשמע, אני שמעתי עליך שאתה מאד אחראי ולכן אני רוצה למנות אותך אחראי על המשרד שלי ורק לך יהיה את המפתח ורק שתדע שיש כאן חפצים יקרי ערך במיוחד ואני סומך רק עליך. והנצר צומד נדהט שמינו לא שמע שחיים כאלו ותמיד כינו אותו לנה ופושע, ונתוק כק הרב הוציא את המפתח ונתן לו, והוא היה הולך כשהמפתח תלוי על צוארו הפרשת והרג ראה שפה וסט צדיין נלכו חפצים קטנים חסרי ערך אך העצים צין ואחר כמה שנים המחור הפך להיות צדיק אמיתי. (ובחרת בחיים)

ובאן המקום לחזור אל ענין הכתית למאור ולא כתית למנחות' ולהביא עוד מהלך בזה אשר שמעתייה האי שתא מהרה"צ שליט"א כפי שהוא מביאה בבאר הפרשה - הרה"ק ר' מנחם מענדל מווארקא ז"ל ביאר מה שאמרו 'כתית למאור ולא כתית למנחות' (כמובא בשיח שרפי קודש) בזה"ל, אז מען וויל איינעס טשעפען - צרויך לו זיין למאור, להאיר לו הדרך האמת, אבל לא כתית למנחות, אצער נישט לו טשעפען יענעס לו לייגען, וכלומר, אם רוצים לכתת ולדחוק ברעהו [כאשר זה מוכרח ומוצדק כמובן] צריך להיות 'למאור' להאיר לו הדרך, אבל לא שייגיע ח"ו 'למנחות', שייאש את עצמו ותהא 'מנחתו כבוד' בהר ה... ואידך פירושא זיל גמור, וכמו שמסיים והבן שזהו לימוד גדול, והיינו שהרבה יש להתבונן בכל תוכחה מה תכליתה ומיכן היא נובעת, והאם תביא את השומע למאור או למנחות...

ובאן המקום להביא בזאת את דברי האלשיך הק' בפרשתן בתוך דבריו על הנלמד מהמעיל אשר עליה אומרת הגמרא שהוא דבר שבקול כמו שנאמר ונשמע קולו בבואו אל הקודש, ויכפר על דבר שבקול שהוא לשון הרע, וכה הם דבה"ק-[ובסוף העלון הזה מובא עוד מדבה"ק

את עצמו, ואת כל האנרגיות שלו הוא יוצר לדברים טובים. ההתנהגות שלו היא חיצונית בלבד, אבל בפנימיות שלו הוא יהלום נוצרי. בצורה הזאת הצלחתי להרשים את עצמי."

כאן איכזר היו הורי מקבלים את הכתב, היכן הייתי היום

הרה"ג רבי מאיר צוויבל סיפר באחד משיעוריו: מצעה שהיה באביר אדיר מסיקא, שהגיע לשנתו ה-63 ויחד עם זאת זכה לסיים את השי"ס, לכבוד המאורע הגדול הזמין את כל צאצאיו, בנימ ובני בנימ, לחגיגת סיום מפואר.

בימים שקדמו למצמד הגדול התכנסו בניו יחדיו ודנו ביניהם איזה מתנה יקנו לאביהם לכבוד יומו הגדול, הצעות עלו וירדו אך שום רציון לא נמצא מתאים. כיון שלא מצאו מתנה הולמת החליטו לשאוף את אביהם במצמד באיזה מתנה יחפזו, אמר להם האב 'הן כסף לא חסר לי ב"ה, והקב"ה חנני די כסף לקנות כל אשר שאלו ציני, אך אם רוצים אתם לערום לי קורת רוח, בקשה אחת לי חכם שמעו ואספרה:

ביחדותי התאכזרנו בניו יורק, הורי שלחו אותי לתלמוד תורה, אך אני מטביעי הייתי פרא אדם, לא למדתי כמעט ורק ערמתי לנלקים אדירים בכל מקום בו נצאתי. בעצת מחנכים לקחוננו הורי לרופא מפורסם שיבדוק אותי, הלה הוסיבני מולו והחל שואל אותי כל מיני שאלות שונות ומשונות, תוק שהוא רושם את תשובותי, ככלות שצתיים סיימ הרופא את הפעימה ופטרנו בהבטחה ששלח את חוות דעתו בצוד כמה ימים.

"באותו יום פיטרו את אבי מצבדתי ואיבד את מקור פרנסתו, חסר עשיר

מסיקא שמעו על כך, הזמינו לעבוד אצלו, לא התמהננו וצוד באתו שבוע עברנו לסיקא. הרופא וחוות דעתו נשכחו מלבי, אבי רשם אותי בתלמוד תורה חדש, ואני צייתי לעצמי חשבון הנפש שזוהי הגדמות חיי, אין אחד שמכיר אותי וביכולתי לפתוח דף חדש, ואכן המחשבה למצעה התחלתי להשקיע בלימודים ובהתנהגותי, הדבר עלה לי במצמד וליצעה רבה, אך בסיצנתא דשמיא, ובזכות תלמוד יקר ששם צינו עלי וסייע לי, הפכתי תוק לזמן קצר לאחד מחירי התלמודים.

ברבות השנים הגדקן ירדו של אבי, והוא נכנס תחתיו לנהל את עסקיו ולאחר פטירתו ירש אבי את כל הונו ונצעה עשיר גדול, ומלה נמשק עם הצלחתי וצערי הרב.

"וצתה" סיימ העשיר את סיפורו, "אם רצונכם לערום לי קורת רוח השיבו לי את חוות דעתו של הרופא הלא, כי על רצוני לדעת מה כתב עלי."

"אותו רופא נפטר זה מכבר, וכתביו וחפציו עברו בעלות, אך במאמצים מרובים ובתוספת ממון הרבה, הצליחו בניו של העשיר מסיקא להשיג את קובצי כתביו, ולהוציא את הכתב האמור.

"בעיצומו של הסיום קט העשיר על מקומו, בידיים רוצדות פתח את המכתב, והתחיל להקריא כדלהלן: 'הורים יקרים, שוחחתי עם פנכס במשק שצתיים, ונוכחתי לראות שיצא מדעתו כלי, לצערי אין מנוס מלהכניסו למוסד מיוחד שם יהיה סאור כל חייו וכן לפחות לא יוכל להזיק את אחריים'..."

הריט הצעיר את המכתב ונפץ בו לציון
 כף, 'ראו נא, אילן היו הורי מקבלים אל
 את המכתב לידיהם מי יודע מה היה
 צוזה בארץ והיכן הייתי היום!

"מה עשה הקב"ה? סובב שאבי יפסיד את
 צבודתו ויכרח לצבור למקום אחר, כך

ניצלתי מאזר דינו האכזרי של הרופא
 וצלה בידי להשתנות מן הקצה אל
 הקצה, צד שאני לוכה אתה לצמוד כאן
 ביום שמחת לבי, לצלות סיוט הש"ס
 רבתי, ולראות את בני וצאצא" מסובים
 כשתילי גיתים סביב לפולחני'.

אך טוב וחסד ירדפוני

(כ) דמש וחלב לשונו

מחשו עפ"י צרף כחונ' יהא מקורב
למחפך אדוף ונורא פושת' ומט נכחמתי
לחריט פני אלו, וכחל שהוא מקורב
יותר הוא מתבייש ביותר והקירוב אצל
הוא לו כמדקרת חרה צמ דאדף המושה.

(כג) אותן הדיבורים עצמן קשים כגידון,
מצד גודל המושה

והנה ככה ממש היתה כוונת השי"ת צ"ה בלומרו
למשה בלומר לישראל והייתם לי סגולה ואתם
תהיו לי כו' כי לאותן שהן חלושי דעת בחי' נוקבא
לריד להמשיכם בדברים ערבים לפי קטנות שכלם
כי צהיפך יהיו נסוגין לאחוריהן... וזהו כה תאמר
לצית יעקב ופירש"י אלו הנשים תאמר להם בלשון
רכה כי לאותן שהן במדרגה פחותה בחי' יעקב
בחי' נשים בחי' חלושי דעת לריד בלומר להם
בלשון רכה היינו דברים ערבים, וזהו יהי' נחשב
מאוד בעיניהם צהיותו מצטיח אותן להיות ממלכת
כהנים. ותגיד לבני ישראל פי' לאותן שהם גדולי
ערך בחי' ישראל יהיו אותן הדיבורים עצמן קשים
כגידון, מזד גדול הבושה וכנ"ל בהמשל הנ"ל....

ואף שהן ערביין לשומעיהן אעפ"כ יהי' לגדולי ערך
שהם בחי' ישראל הדבורים הללו דברים קשים
והקירוב אלכלם הוא התנגדות כתרנוס [של
המילה-] מלחמה [שהוא] קרב, מלשון קירוב,
שהקירוב גורם למי שיש לו דעת להתנגדות
מבפנים ומלחמה...]

ועד"ז מצאתי כתוב שבך דרש הרה"ק רבי זאב
וואלף מטשארני - אוסטררהא זי"ע על הכתוב:
אך טוב וחסד ירדפוני אשר לכאורה אין מובן
מאי שייך לשון רדיפה על טוב וחסד, ופי' הכוונה
שאפילו אם נגזר עליו שיהיה נרדף, הרי
שהרדיפה תהיה אך ורק באמצעות הטובה
והחסד, שבהיותו שפל בעיני עצמו, הרי שטובת
השי"ת וחסדיו עמו, יהיו בעיניו כרדיפה, משום
שיאינו ראויו לכל הטובה הנשפעת עליו משמים.

והנה עד הנה דיברנו על התוצאה של הכתיב
שתביאהו למאור ולא למנחות, אבל עוד יש כאן
רמז ועצה טובה לאיש המשכיל, שיכול לחסוך
מעצמו, והנה אפשר לרמוז עוד כלל חזק בזה ע"ד
שכותב האהבת שלום על הפסוק כה תאמר
לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. ופירש"י כה
תאמר לבית יעקב אלו הנשים תאמר להם בלשון
רכה ותגיד לבני' היינו הנשים תגיד להם דברים
הקשים כגידון. ודקדק האוה"ח הק' הא לך מלינו
כאן הדברים הקשים והלרצב דבש וחלב לשונו
בלומר והייתם לי סגולה מכל העמים, ואתם תהיו
לי ממלכת כהנים. וביותר קשה למסיים אלה
הדברים אשר תדבר אל בני' ופירש"י לא פחות
ולא יותר. וא"כ יחסר כאן דרך אשר יאמר לנשים.
וגם דיבור הוא לשון קושי ואיזה איפוא הן הדברים
הקשים ע"ש מה שפירז.

ולעניי' י"ל ע"ד משל למחפך פטר ודמ שי
לו שריט וצבדים המנהיגים מלכותו
והוכן בחד כסאו ומתנהג עם השריט
וצבדים בחד אדוף להטיב צמט
ולקרבט בכח מה דאפשר. ובהנה הוא
נותן כח וצו ותצומות להם שיתאמרו
בכח פצט ביתר שאת וצו להנהגת
מלכותו הלי שם התרשלות ורפיון כלל.
והנה בין השריט וצבדים הנ"ל מ' שהוא
בצר ולא ידע אפי' הוא מסתכל בצצמו
שהוא כדאי לנה ההתקרבות בעבור
צבורתו בתמ'מות להמחפך ואדרבה
מאיץ לו צוד כהנה וכהנה, לאפוקי מ'
שהוא איש מסכיף ומבין אדלות המחפך
ושפלות צצמו אפי' הוא יצא בצצמו
חסרונות בעבורתו כי לפי אדלות המחפך
ראוי לצובדו ולשרתו ביתר שאת וצו
ובצניו הוא אינו כדאי להתקרבות
הלנה. ואדרבה הוא מתבייש מאד

יראתו הוא עושה אלא שהוא בא לעורר היראה במטרה שלא יחטא הרי שמגמתו הוא לעשות רצון הבורא ולא לעצמו הוא עושה, כן כאן לא מדובר במי שחושש לעוה"ב שלו אלא שמעורר מחשבה זו במטרה להיכנע לפני הבורא.

כד כמה כל זה מגיע לי?

ובסגנון זה שמעתי ממורי הרה"צ רצ"מ זילברברג שליט"א בשם צדיקים, שכאשר מגיע איזה צער וייסורים על האדם רח"ל והוא שואל ואומר 'למה זה מגיע לי עליו לדעת שבאמת שאלה זו היה צריך לשאול כאשר הלך לו טוב והכל התנהל על מי מנוחות, אז היה צריך להתבייש מהשית'ת ולשאול בפליאה 'למה זה מגיע לי' כל הטוב הזה,

ובאמת זה עצה טובה לפני האיש מאחר וכל מטרת הייסורים הם לעורר את האדם שיתחבל כלפי מעלה לראות מי עשה זאת, אזי באם ישיכל להתבונן בזה כאשר משפיעים עליו חסדים, אזי כבר לא יהיה צורך להביא עליו ייסורים ח"ו, וכפי שמובא בשם המגיד הרבי ר' בער ז"ל, לבאר דברי הגמ' בערכין טז עד היכן תכלית יסורין..... אפילו הוסיף ידו לכיס לטוול שלש ועלו זידו שחיס, דהפיל הוא משום דבאמת הייסורים שבאים ח"ו על האדם הינם כדי להוכיח את האדם שישוּב בתשובה, ולכן כשהאדם חכם ועיניו בראשו, אזי מיד שלא נשלם רצונו אף בדבר קל וכענין דפשט ידו לארנקי הנ"ל, הריהו דן בנפשו שהרי אין זה מקרה, אלא בא להזכירו שישוּב על עבירות שבידו ועושה באמת תשובה, הרי עלה לו זה במקום יסורים, שאין צורך שוב להזכירו ע"י יסורים,

וכמו בגשמיות כאשר רוצים להעיר אדם משנתו, הרי שאם הוא מתעורר מיד במגע קל הנה די לו בזה, ואולם אם אינו מתעורר עדיין אזי צריך לדפוק יותר חזק עליו וכך מתגבר והולך עוצמת ההכאה עד אשר נוצר החיבור והקליק הנכון בין הנשמה לגוף, ובמקרים שהאדם מאבד את ההכרה רח"ל, ישפכו עליו מלוא הספל צוננים,

והשתא הכא מצאתי ראיתי שעם רעיון זה מפרש"י הפסוק בהפטרת הפרשה אֶתְּהָּ כְּרֵאֲדָם הֶגֶד אֶת-בְּיַת יִשְׂרָאֵל אֶת-הַבְּיַת וְיִקְלָמָן מְעוֹנֹתֵיהֶם - צהרלותי למו חסדי שאני מואסס צעונס, כלומר בראותם את רוב חסדיו שעל אף שחטאו כנגדו, וְאֶרְפָּאֵם-זֹאת בְּהִיזְתֶּם בְּאֶרֶץ אֲבֵייהֶם לֹא-מֵאֲסִיתִים וְלֹא-גַעַלְתִּים לְכַלְתֶּם לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתְּכֶם, וכי הוא מתעתד לגאול אותם ולבנות שוב את הבית הגדול והקדוש, ומגילוי גודל אהבתו ית' אליהם, למרות עוונותיהם יביא אותם לזה שיכלמו מעוונותיהם.

וצובא הוי אצא הרה"ק רבי שלמה אלווארהיל זכותו יאן צלינו, כשהציוצו לו לפנות בצבורו בית מדרש ומקווה וכו' בירושלים ציר הקודש, היו לו יסורי נפש קשים מההצלות שבאה לפתחו. הוא een מאד עיצק לפנהו כרבי ולפנהו' חכר' ופית מדרש. [כידוע, אמר שהשאיר את הרעביסטעווע בווועהיל ועלה ארצה כיהודי פשוט בלבד ויכמדבי - הפקר לכל! באותם ימים פאע בו הרבי הקדוש מרחמסטרויקא זצ"ל, נאביו של רבי יוחנן זצ"ל, שהיה גר בירושלים]. אפאלו מלופל אנהו רבי שלמה אלווארהיל רדפוני יסורי כבוד... צד היום התפאלתי ב'אונדריער של' שפתי אונדרינו, והיה לי נוח וטוב, התפאלתי כאחד האדם; והנה צתה מציוע לפנות לי בית מדרש ומקוה, ויש לי מנה יסורים ציוע, יסורים של כבוד

ובספה"ק צמח צדיק מביא כמ"פ לפרש הפסוק אך טוב וחסד ירדפוני ע"ז הדרך אלא שמפרש שהרדיפה הוא החשש שמא הוא מאלה שמשלמין להם על פניהם בעוה"ז ח"ו, ולמרות זאת הוא אומר שם שזה נחשב לשם שמים אעפ"י שלכאורה הוא מפחד על העוה"ב שלו, הנה הוא כהא דא"י שלמרות שהעושה מחמת יראת העונש לעצמו הוא עושה מ"מ מי שבא לעורר עצמו ליראת העונש בכדי שיבוא לירא"ש הוא כן לשם שמים שהרי עדיין לא מחמת

במסקפתו אחר מסלול נחיתתו, צד אקר ראה שהיא נופלת לפני צופר אורח והוא מתכופץ ומרימה ובראותו כי טוב היא הוא הסתכל לכל סביביו לראות שאין איש שרואה את מצויו וימחר להכניסו לכיסו מבלי לתת את דעתו וצינו לראות מהיכן נפל זה צליו.

וינסה מלבו שוב אולם כמצעהו בראשונה כק הפנייה שליטת ורביצות, ויאמר אי"כ איפה אנרוק חמש שטרות ביחד אולי זה כבר יצוט למוצא להסתכל כלפי מצלה לראות מהיכן זה נפל, אולם למרבה אכזבתו גם הפעם לא שם ליבו המוצא הלא ישר, וככה הדגיל בכל פעם את החבילה אולם אין איש שם על לה לראות מי הוא זה ואינה הנורק, ויחפש שם במרפסת ומצא קצת אבנים ששארן צוד מתקופת בניין הבית, ויצרוק אבן אחד ויסתכל איך ננופלת לפני איש אחד ומיד הריט את צינו ואת קולו הנצקה לדולה, ויתאספו סביבו כמה אנשים ויספר להם את אשר קרהו, ויסתכלו כולם כלפי מצלה בניסיון לראות מי הוא זה אשר מלא ליבו לצעות כן, ויתפוס צוד אבן אחת ויצרקה, והי כי נחתה האבן מיד ותנדל המהומה ויציקו את המשטרה ואת אנשי הביטחון של המלון אשר פתחו מיד בסריקות צד אשר הציצו אליו.

והנה ככה הוא כביכול הנהגת השי"ת אתנו, כי רוצה ה' שנסתכל כלפי מעלה ונזכור אותו כל הזמן ושעינינו יהיו תלויות בו ונשעבד לבבנו אליו, ולשם זה הוא משפיע ומרעיף עלינו חסדים גדולים ועשומים בכדי שנסתכל ונתבונן מהיכן מגיע אלינו כל הטוב הזה, אולם כאשר ח"ו אין מסתכלים כלפי מעלה ואין מתבוננים לראות מי שלח לנו כזאת הוא נאלץ לזרוק חלילה דוגמת האבנים במטרה שנשא עינו ולבבנו אליו, ולכן

ובאם הוא לא מתעורר עדיין צריך לתת לו מכת חשמל ה"י, כן הדבר הזה אשר השי"ת חושב מחשבות להטיב לנו ולהחזירנו למוטב, ואשרי המשכיל להתעורר בטרם תבוא עליו הרעה ח"ו,

וכמו שמצתי פעם מצעה בניסיק צעיר גדול מאחד המדינות הצרפיות ששה במלון במנדל בן מאה קומות בניו יורק, והחלונות שם אטומים וצבים מבלי יכולת לפתחם, ויש שם רק פתח מיילוט למקרה שריפה רחיל למרפסת חירום, אולם זה נצול כל הזמן וזה מיוצד רק לפריצה הצת שריפה, ואולם הוא תפס אותו תאווה לצען סיצריה לרוח היום במקום הכ"כ גבוה ולהסתכל במסקפת כלפי מטה על כל הצולט, ובכן לא חשב פצמייט ותן ביציטה חזקה גדלת אשר נפתח לרווחה ויצא החוצה לצען להנאתו תוק כדי השקפתו על הנוץ הדגול אשר נפרס לפניו.

והי כאשר כילה לצען ולהסתכל ויבקש לחזור אל החדר, הוא גילה שהדלת נטרקה מבלי יכולת לפתחה מבחוץ, ומיד שלח ידו אל צפר כיסו להוציא הפלאפון והנה גילה למרדתו שאינו כי השאירו בתוק החדר, וייהל מאוד והתחיל לצעוק לצערה אולם היות וחלונות הבניין הם צבים ואטומים איך אחד לא שמע צצקתו, ויחפש צרות הנפש מה יכול הוא לצעות בכדי להיחלץ משם, והנה מצא כי אין אתו מאומה רק חבילה של שטרות כסף, אשר לנזכח המצב מאבדת את כל צרכה, ויחשוב בליבו הנה אנרוק שטר אחד למטה לרחוב בכדי שמי שיראנה נופלת יתן צינו לראות מהיכן וצל מה ולמה נזרק אולי כק יש תקווה, ולא אחר הנצר לצעות הדבר, ויקפל שטר אחד לכדי חתיכה הראויה להיצרק, ויצוקה

מביא פירוש הפסוק חִי-אֲנִי נָאִם ה' אלקים
 אִם-לֹא בָלַדְתָּ חֲזָקָה וּבְזָרָע נְטוּיָה וּבְחִמָּה שְׁפוּבָה
 אָמְלַחְךָ עָלֶיךָ, (ויחזקאל כ לט) – חי אני, שהחיות של
 הקב"ה היא, אִם מכירים מלכותו ורוממותו מתוך
 רב נחת ושמחה, ולא שמתוך יד חזקה וחמה
 שפוכה רח"ל, ימלוך עלינו.

ואפשר לרמוז זה ב'כתית למאור' שתראה
 שהכתית יהיה באופן של מאור שאך הטוב
 והחסד ירדפוך שעל ידם תכתת עצמך, ואזי 'ולא'
 תצטרך להגיע לכזה 'כתית' אשר הוא מסוג של
 'מנחות' שמניחים את האדם לארץ ומלשון
 נחיתות ונחת הוא רח"ל.

ישמע חכם ויבן שכדאי הוא לו להסתכל בלפי
 מעלה מתוך רחמים וחסדים.

ובספה"ק אמרי חיים כותב בפסוק זה -אם האדם
 אינו מתעורר ללמוד ולקיים מצוות התורה רק ע"י
 יסורים, עכ"פ יתעורר מיסורים קטנים, ולא
 ימתין עד שיבואו ח"ו עליו יסורים גדולים... רק
 שמן היולא ממגרגרו בראש הזית ע"י הכאה
 ופליעה קטנה, המוליא את הטיפה הראשונה,
 תורה זו עדיין מאירה, אבל השמן השני היולא ע"י
 טחינה בריחיים, -ע"י יסורים גדולים, הוא פסול
 למנורה, שכן תורה כזו אינה מאירה, וע"ז הוא

מלה - בסלע, משתוקא - בתרין

(ה) פעמון בין שני רימונים

כתיב בפרשתו וְעֵשֶׂת עַל שׁוּלְיוֹ רַמְנֵי תְּבַלֵּת וְאַרְבַּעַן וְתוֹלַעַת שָׁנִי עַל שׁוּלְיוֹ סָבִיב וּפְעֻמֹּנֵי זָהָב בְּתוֹכָם סָבִיב: ומפרש"י **צחוקס סכזי - ציניס סכזי, צין סני רמונים פעמון אחד** ולכאורה מקשה היא שהרי לא היה שני רימונים על כל פעמון אלא כמו שמפורש בפסוק הבא פְּעֻמֹּן זָהָב וְרַמְנוֹן פְּעֻמֹּן זָהָב וְרַמְנוֹן דהיינו שהיו שְׁנֵה בְּשֵׁנָה אֶחָד עַל אֶחָד, א"כ למה זה נקרא שהפעמונים בתוך הרימונים, הן אמת שכל פעמון היה מוקף משני צידיו ברימונים, אבל אותו דבר כל רימון היה מוקף בשתי פעמונים, ואפשר לומר שהרימונים היו בתוך הפעמונים, וכמו שכתב רש"י בין שני פעמונים רימון אחד.

ואמרת"י לבאר בס"ד בהקדים מימרא של אא"ז זצ"ל על מאמר חז"ל במגילה י"ח **כי אתא רב דימי אמר: אמרי צמערבא: מלה - בסלע, משתוקא - בתרין** שהנה על דברי הבל אף אחד לא ישלם גם לא פרוטה אחת, ובהכרח שהגמ' איירי בדברים של טעם, ואעפ"כ הרי ששכר השתיקה כפול הימנה, וכמו שיש מאמר העולם שאומרים על דרשה, שהיתה מאוד יפה, אבל אינה מגעת ליופי של השתיקה,

כו) לפתוח הפה לדבר רק לאחר שתיקה כפולה.

ואמרת"י בדרך צחות שאפשר לרמז בכונת הגמרא שללמדו באה לומר על איזה מילה שוה לשלם סלע? על מילה שמגיעה - **משתיקה בתרין** כלומר על חד מילה תרי שתיקות שהוא כבר סינן דבריו והתאפק כפליים ממה שהוא כן אומר לבסוף, אזי דיבור כזה הוא שוה סלע.

והנה התורה אומרת שמטרת הפעמונים היתה בכדי **שונשמע קולו בבאו אל הקדש** דהיינו להשמיע קול שזה מרמז על הדיבור, והנה הרימונים אינם משמיעים קול שהרי מצמר היו, והם מרמזים על השתיקה, ומה ימתקו לזה לשון הגמ' בזבחים פח **ועושה אותן כמין רימונים שלא**

פיתחו פיהו, ובאה תורה להזהירנו שכל דיבור צריך להיות מוקף בשתיקה משני צדדיו, ולזה אמרה תורה שמטרת עשייתם הוא בכדי שיהיה הפעמון בתוך הרימונים כדי שהוא יהיה מוקף בהם משני צדדיו.

אחר אמרי זאת אשתקד, זכרתי ימי עלומי בהיות לי קביעות בספה"ק אור פני משה, אשר הוא מרבה להביא כסדר את דברי האלשיך הק' והרבי מלובלין זי"ע כותב בהסכמתו שהיה לו מדרגה שהרה"ג מוהר"ר ר' משה אלשיך היה נגלה אליו, וזכרתי שהוא מצטט הרבה את האריכות הגדולה שמאריך האלשיך הק' בפרשת המעיל על קדושת הדיבור, והוא מחלק לכמה חלוקות את סוגי הדיבור, ובכן אמרתי אסורה נא ואראה את דבריו הק' ומה מאוד שמחתי למצוא שהוא אומר שם גם כדברים האלה,

ותחילה אביא את דבריו אשר האוה"ח הק' מביאם בפר' פנחס בכותבו: **ומלאתי לחסודי ישראל שכתבו** (אלשיך תצוה כ"ח ל"א) **כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו צם בקודש כי אין קדושה כקדושת התורה ולזה אסור לדבר בו אפילו דברי חול הגם שאין בהם דברים האסורים.**

ובך כותב האלשיך הק' כי הלל כל עבודת האדם לקונו או רוצל לרובל צפיו וצשפתיו תהיה. כי הבקר אור והנה לפניו קריאת שמע ותפלת השחר, ולפניהם ולאחריהם שירי זמרת יה וזרכות והוללות הרמות ונשאות אשר אהב ה' מכל שירי שרפי קדש, כמאמרס ז"ל על פסוק הקול קול יעקב כי אין רשות למלאכים לשבח לקונס עד יצבחוהו ישראל למהטה. ומדי לאתו מבית תפלתו, אס מתופשי התורה הוא שונה הלכות צבית מדרשו יוס יוס, וכהתימו יאכל קימעל וצשפתיו יבך הזבח נטילה המוילל צרכת מזון, ודברי תורה על שולחנו. וכי ינטו לללי ערב, יתפלל מנחה ועוד

המלך הקדוש ולא ישרתהו בכלי אֹרִיִם.

ובהמשך דבריו שם הוא בותב וזה רמזה תורתנו הקדושה באומרה ועשית על שְׁלוֹבו רמוני תכלת כו' ופעמוני זהב בתוכם. כי הלא יקשה בכתוב, כי הלא כאשר היה פעמון בתוך הרימונים, כך היה רימון בתוך הפעמונים, כי פעמון ורימון היו מסודרים זה אלל זה. אך הוא מוסר אבינו שבשמים ללמדנו דעת כי אין טוב משתיקה. והוא, כי הפעמון היה כעין זוג בעגבל מקשקש בתוכו כגורת הלשון המהקשקשת תוך הפה והזוג הוא המהקשקש הוא המשמיע קולו בבוֹאוֹ אל הקדש. ועל כן הוא משל ורמז הרומז על דבור הפה. והרימונים של תכלת וארגמן ותולעת שני הם כפיות חלולות סתומות אשר לא ישמע קולם, הם רמז אל השתיקות והעדר הדבור.

ולמדנו יתברך שלא נחשוב בלבנו כאילו הרימונים בתוך הפעמונים שתיקה שתיקה אחת בין שני דבורים, כי אם כאילו הפעמון הוא בתוך הרימונים, ללמד כי בין שתי שתיקות נדבר דבור אחד, כי תהיה השתיקה כפלים מהדבור. כי בין שני דברים שישתוק ידבר דבור אחד כפעמון בין שני רימונים. כי לא על חנם נתן הוא יתברך פה אחד לאדם ושתי עינים אם לא ללמד שחזי מה שיראה בעיניו יגיד, וזה יהיה לו סייג לכלל את הרוח טועים מלפתוחו להביע רעות:

מעט תפלת ערבית. וגם זלילה לא יִשְׁכַּב עד יאכל טרף, קריאת שמע. ויקם צעוד לילה לעסוק בתורה. הנה כי כל היום וכל הלילה לא תשבות לשונו מלעבוד את ה' תמיד. וגם אשר אין תורתו אומנותו, לא יעדר משלש תפלות ביום וקצוע עת למוד ביום וזלילה. וגם כל תרי"ג מצות אשר יעשה ימלא פיו תהלתו יתברך על כל מצוה ברכה. וגם כל פרי אשר יאכל ואשר ישחה יברך תחלה וסוף. וכל פעולה גשמית אשר יעשה לא יבצר מהתחלק לפיו ולשפתיו להודות לשם ה', אפילו כי יפנה גופו הקטנים עד הגדולים על כל נטילה ברכה:

כלל הדברים כי כלי הדבור הן הם יהיו לזני ישראל כלי יקר משרתי אלקינו, העומדים יום ולילה לשרת צם את ה' מכל יתר אצרי האדם, אל דמי להם. ומי צער לא ידע לדון קל וחומר ולומר האם מלך צָר ודם יערב לו להשתמש בכלים מכלים אחד מעבדיו, האם לא יזהר וישמר האיש ההוא כל יתגאלו כליו בשום חלחה ואצק ועפר... וקל וחומר בן בנו של קל וחומר עד נחלל לספור כי אין מספר לגדודי ההפרשים בינו לבין מלך מלכי המלכים אשר כל העולמות הוא צראם וכולם כאין נגדו, אשר צבוב חסידות ענותנותו למעשה ידיו יכסוף ישרתהו בכלי חרש מחרשי אדמה פינו ולשונו ושפתינו אהנו, ובהם בחר להללו ולשבחו תמיד יתר מכל חלקי גוויתנו, מי זה החי לא יתן אל לבו ליזהר לזלתי טמאם לזל ידבק צם מאומה מן החרס ולשמור לפיו מחסום מדבר דבר אשר לא כתורת ה' ולשומרה בקדושה וטהרה. כי הם כלי הקדש אשר ישרת צם את

טַעְמוּ וּרְאוּ כִּי מְתוֹק הוּא

0733.645.225